

Ελευθερόπολις

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΩΝ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ 12ος, ΦΥΛΛΟ 46ο, ΙΟΥΛΙΟΣ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2007, ΤΙΜΗ 0,01 ΕΥΡΩ, ΣΟΥΛΙΟΥ 124 ΤΚ 173 42 ΑΘΗΝΑ

Γεώργιος Φρεσκάκης (1929-2007)

Έφυγε από κοντά μας απρόσμενα, ο Γεώργιος Δημητρίου Φρεσκάκης. Ο Γεώργιος υπήρξε πρόεδρος του Συλλόγου μας επί σειρά ετών, και φανατικός υποστηρικτής της εφημερίδας μας την οποία στήριξε έμπρακτα. Το κείμενο που θα διαβάσετε στις σελίδες 6 και 7 δημοσιεύτηκε τον Σεπτέμβριο του 1996, στο δεύτερο φύλλο της εφημερίδας μας. Σήμερα το δημοσιεύουμε ξανά ως

ελάχιστη ένδειξη τιμής και ευγνωμοσύνης στη μνήμη του Γεώργου.

Βουλευτικές εκλογές 2007

ΝΙΚΗ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ 41,84% και 152 βουλευτές, σημείωσε η «Νέα Δημοκρατία» στις εκλογές της 16ης Σεπτεμβρίου 2007 και σχημάτισε νέα κυβέρνηση. Τα συγκριτικά αποτελέσματα σε όλη την Ελλάδα φαίνονται στον επόμενο πίνακα.

ΚΟΜΜΑ	ΕΔΡΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ν.Δ	152	41,84%
ΠΑΣΟΚ	102	38,10%
ΚΚΕ	22	8,15 %
ΣΥΡΙΖΑ	14	5,04%
ΛΑΟΣ	10	3,80%

Τα αποτελέσματα στο νομό Χανίων

Τμήματα: 336, Γραμμένοι: 140,872, Ψηφίσαντες: 104,085720
Έγκυρα: 101,773679, Άκυρα: 1.658, Λευκά: 654

ΚΟΜΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	Ψήφοι	ΕΔΡΕΣ
Π.Α.Σ.Ο.Κ.	44,66	50.625	1
Ν.Δ.	38,50	40.850	3
Κ.Κ.Ε.	6,26	4.978	
ΣΥΡΙΖΑ	4,97	3.438	
Λ.Α.Ο.Σ.	2,56	2.607	

Φθινόπωρο 2007.

Το πρόσωπο της Ειρήνης. Λιθογραφία (του 1951) του Πάμπλο Πικάσο. Ο Πάμπλο Πικάσο γεννήθηκε στην Μάλαγα της Ισπανίας στις 25/10/1881 και πέθανε στις 8/5/1973. Υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες του 20ου αιώνα και δημιουργός (μαζί με τον Ζωρζ Μπρακ) του Κυβισμού. Ο Πικάσο ως ζωγράφος, χαράκτης, γλύπτης και δραματουργός ήταν ιδιαίτερα πολύπλευρος. Η εφευρετικότητα και η ενχέρειά του για πειραματισμούς δυσχεραίνουν την κατάταξή του σε μια συγκεκριμένη καλλιτεχνική κατηγορία. Ως παρακαταθήκη άφησε περίπου 20.000 αυτοτελή έργα του, κάθε μορφής.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ

Τους μικρούς του φίλους διασκέδασε δωρεάν με παράσταση Καραγκιόζη ο Σύλλογος Αρμενιανών «Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ» στις 16 Αυγούστου 2007. Στο προαύλιο της εκκλησίας της Παναγίας, οι μικροί Αρμενιανοί απήλυσαν τους «Φίλους του θεάτρου Σκιών» του κ. Νίκου Βλαζάκη, όπον για άλλη μία χρονιά κλήθηκε από το Σύλλογο για να χαρίσει το γέλιο στους μικρούς αλλά και στους μεγάλους που τα συνόδευαν. Επίσης, είχαν την ευκαιρία να αγοράσουν

και φιγούρες του Καραγκιόζη, του Μάρμαρα Γιώργη, του Κολλητήρη και άλλων.

Αυτή ήταν και η μοναδική δραστηριότητα του συλλόγου για το καλοκαίρι, διότι λόγω δυσάρεστων γεγονότων δεν πραγματοποιήθηκε ούτε η προγραμματισμένη εκδρομή στις 10 Αυγούστου, αλλά ούτε και η μουσική βραδιά του Δεκαπενταύγουστου.

Ελπίζουμε σε περισσότερες εκδηλώσεις το επόμενο καλοκαίρι.

Σοφία Ελ. Τερεζάκη

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ

Την Παρασκευή 24 Αυγούστου 2007, στον Ιερό Ναό της Αγίας Βαρβάρας στις Μουριές, έγινε ο γάμος της **Αντωνίας Κοντορινάκη** του Ιωάννη και της **Αικατερίνης**, εγγονής του **Μιχάλη Γιανναράκη**, με το **Μιχάλη Λιονάκη**. Κομπάροι ο Γιώργος Κομισόπουλος και η Παγώνα Βαρδουλάκη - Ζερβουδάκη.

Το Σάββατο 1 Σεπτεμβρίου 2007, δύο νέα παιδιά ένωσαν τη ζωή τους με τα δεσμά του γάμου, **Αντώνης του Γεωργίου και της Αρετής Μπακέλα** και η **Αννούλα του Πέτρου Μανέτα και της Χρυσάνθης Μανέτα - Παπαμαρκάκη**. Η τελετή έγινε στο Κόρθι (Αϊπάτια) της Ανδρου. Ακολούθησε τρικομβέρο γλέντι σε ένα ωραίο κέντρο της περιοχής.

Ευχόμαστε στα ζευγάρια «βίον ανθόσπαρτον» και στους γονείς και παππούδες να έχουν πάντα τέτοιες χαρές.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Διακρίναμε στους αριστεύσαντες του Γυμνασίου Βάμου τα χωριανάκια μας:

Χαλαβαδάκη Ειρήνη του Αντωνίου με 18 11/12 πρώτη τάξη.

Προεστάκη Ευτυχία του Κωνσταντίνου με 18 6/12 πρώτη τάξη

Στυλιανομανωλάκη Ελένη του Αναστασίου με 18 6/12 δεύτερα τάξη

Μωραϊτάκης Νικόλαος του Στεφάνου με 19 10/13 τρίτη τάξη

Η «Ελευθερόπολις» τους εύχεται να έχουν πάντα επιτυχίες στη ζωή τους.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η **Μαρία Πριπάκη** σύζυγος του Μανώλη Γιανναράκη γέννησε αγοράκι στις 18 Απριλίου 2007.

Η **Μαρία Μαθιουλάκη** σύζυγος του **Μιχάλη Αβερκάκη** γέννησε κοριτσάκι στις 29 Μαρτίου 2007. Στη φωτογραφία ο μπαμπάς με τη νεογέννητη.

Στους γονείς, παππούδες και γιαγιάδες ευχόμαστε να τους ζήσουν.

ελευθερόπολις

Τριμηνιαία έκδοση
του Συλλόγου Αρμενιανών Χανίων
«Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ»
Εκδίδεται με τη συνεργασία του
Δημοτικού Διαμερίματος Αρμένων

ΚΩΔΙΚΟΣ 4125

Συντακτική Επιτροπή

Βασάλου Κική
Κουρομμελάκης Βασίλης
Μπουρνάζος Χαράλαμπος
Τερεζάκη Σοφία του Μιχάλη
Τερεζάκη Ειρήνη του Βασιλείου
Τσακιράκης Γιάννης
Τσιτσιριδίου Ελένη

Εκδότης-Διευθυντής

Γιάννης Σ. Τσακιράκης
Σουλίου 124, 173.42 Αγ. Δημήτριος
Τηλ. 210-99.16.613
Fax: 210-99.57.582
Email: Itsakir@otenet.gr
● ISSN 1109-3056

Από τη σύνταξη της «Ε»

Η «Ελευθερόπολις» θα ήθελε να επισημάνει στους συγχωριανούς μας και στους αναγνώστες μας ότι η κάλυψη των γεγονότων που σχετίζονται με το χωριό μας δεν γίνεται με συστηματικό τρόπο, λόγω έλλειψης μέσων. Αποτέλεσμα είναι, ιδιαίτερα από τα κοινωνικά γεγονότα (γάμοι, γεννήσεις, βαπτίσεις, θάνατοι, επιτυχίες κλπ) να καλύπτονται μόνο όσα πέφτουν στην αντίληψη μας και κατά καιρούς να συγκεντρώνουμε τις διαμαρτυρίες συγχωριανών μας για τις ελλείψεις. Η «Ε» έχει ανοικτές τις στήλες της για όποιον συγχωριανό θέσει έγκαιρα στη διάθεσή της, κείμενο που αναφέρονται στα κοινωνικά γεγονότα της οικογένειάς του, καθώς και μια φωτογραφία.

«Ε»

ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ

Η **Κουτσουπάκη Αναστασία** του Κωνσταντίνου και της Μαριλένας πέτυχε στο τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας του ΤΕΙ Ιονίων Νήσων στο Αργοστόλι.

Ο **Κουτσουπάκης Ιωάννης** του Αντωνίου και της Χρυσούλας πέτυχε στο τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ο **Μαραγκουδάκης Γιώργος** του Πέτρου και της Φανής πέτυχε στο τμήμα Εφαρμογές Ξένων Γλωσσών στη Διοίκηση και στο Εμπόριο του ΤΕΙ Ηπείρου, στην Ηγουμενίτσα.

Η **Νικητάκη Μαρία** του Χρήστου και της Ένκε πέτυχε στο τμήμα Μουσειολογίας, Μουσιογραφίας και Σχεδιασμού Εκθέσεων του ΤΕΙ Πάτρας στον Πύργο

Ο **Τσιτσιριδής Μανώλης** του Μανούσου και της Στέλλας πέτυχε στο τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Θράκης στην Αλεξανδρούπολη.

Στους επιτυχόντες, η «Ελευθερόπολις» και το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας εκφράζουμε τα θερμά συγχαρητήριά μας, ευχόμαστε καλές σπουδές, και πάντα επιτυχίες στη ζωή τους. Στους γονείς και συγγενείς ευχόμαστε να τους χαίρονται και να τους καμαρώνουν.

Από τα νέα της ενορίας

● Στις 30 Απριλίου στον ιερό ναό Αγ. Νικολάου Αρμένων έγινε νυκτερινή Αρχιερατική θεία λειτουργία ιερουργούντος του σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη μας κ.κ. Δαμασκηνού και των ιερέων της επαρχίας Αποκορώνου. Στη θεία λειτουργία συμμετείχε και αρκετός κόσμος. Στο τέλος ο εφημέριος παπά Μανώλης Νικολακάκης καλωσόρισε και ευχαρίστησε το σεβασμιώτατο που μας τίμησε και τύχαμε της ευλογίας του καθώς και του ιερέα και όλο τον κόσμο.

Η Ενορία Αρμένων τέλος τίμησε με τρεις χρυσούς σταυρούς, τα τρία παιδιά τον Νικόλαο Στυλιανομανωλάκη, τον Νικόλαο Μάρκου Πατεράκη και τον Εμμανουήλ Εμμ. Τσικουδάκη, που κάθε χρόνο βουτούν στα παγωμένα νερά των πηγών στον πλάτανο για να ανασύρουν τον Σταυρό την ημέρα των Θεοφανείων.

Τους σταυρούς προσέφερε στα παιδιά, ο σεβασμιώτατος αφού πρώτα συνεχάρη αυτά και τις οικογένειες τους, για την πίστη και την αγάπη τους στο Θεό και την εκκλησία, καθώς επίσης ευχαρίστησε και επαίνεσε την ενορία Αρμένων για την ωραία ιδέα και χειρονομία προς τα παιδιά και ευχήθηκε σε αυτά να είναι ευλογημένα και να έχουν υγεία και πρόοδο στη ζωή τους και υγεία σε όλο τον κόσμο.

Ο εφημέριος παπά Μανώλης Νικολακάκης και το εκκλησιαστικό συμβούλιο Αρμένων ευχαριστούν από καρδιάς τον κύριο Χρήστο Ιωάννου Τσιτσιριδή συγχωριανό μας χρυσόχομο, ο οποίος δώρισε στην ενορία Αρμένων τους τρεις σταυρούς, αξίας 300€, για τη χειρονομία αυτή.

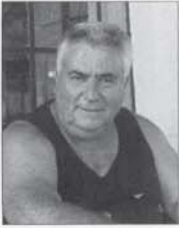
● Αρχισαν οι εργασίες κατασκευής υπόστεγου στο κοιμητήριο του προφήτη Ηλία. Το υπόστεγο θα είναι κατασκευή πέτρινη και η οροφή ξύλινη με κεραμίδι. Θα είναι σε χώρο έξωθεν του ναού που δεν θα εμποδίζει αλλά θα εξυπηρετεί τις ανάγκες λειτουργίας του.

Παπά Μανώλης Νικολακάκης

Οι οικονομικές προσφορές μπορούν να κατατίθενται στο τηλέφωνο 156/761034-33 της Εθνικής Τράπεζας ή να αποστέλλονται με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: Τσακιράκης Γιάννης, Σουλίου 124, 173 42 Αγ. Δημήτριος και στη συνέχεια να ενημερώνετε την εφημερίδα στο τηλέφωνο 9916613, για να σας σταθεί η σχετική απόδειξη.

Η «Ε» θέλοντας να είναι συνεπής ως προς το χρόνο έκδοσής της, ενημερώνει τους αγαπητούς συνεργάτες της ότι η ύλη που θα δημοσιευθεί στο επόμενο φύλλο θα πρέπει να έχει φτάσει στην εφημερίδα μέχρι 20/11/2007.

Αρμενιανές ιστορίες

Η ΙΣΤΟΡΙΑ που θα σας περιγράψουμε έγινε τα πρώτα χρόνια μετά τον πόλεμο. Ο Στρατηγάκης έφερε το πρώτο λεωφορείο σε εποχή που οι περισσότεροι Αρμενιοί δεν είχαν ξαναθωρεμένο λεωφορείο, το Ντεσότο (De Soto). Το

έοτεσε επαέ στην πλατεία, άναψε όλα τα λαμπάκια τα φωτάκια, μέσα - όζω και από τον κόσμο άκουγες μόνο επιφωνήματα, μαζώχτηκε όλο το χωριό και θαύμαζε, άλλος έγγιζε στο φωτάκι, άλλος χάιδευε τα φτερά ... Το λεωφορείο έγραφε και όνομα: Σεμπλόν Οριάν. Τότε δημιουργήθηκε και η απορία τι σημαίνει το Σεμπλόν Οριάν. Και λέει κάποιος:

- Μωρέ να ρωτήσουμε τον Παπαγιαννάκη που ξέρει και γράμματα και θα ξέρει ήντα θα πει.

Ο Παπαγιαννάκης ήξερε γράμματα αλλά δεν ήξερε ξένες γλώσσες. Αποφάσισε κάποιος να τον

ρωτήσει.

-Μιχαλάκη κ' ήντα θα πει δα το Σεμπλόν Οριάν;

Ο Παπαγιαννάκης μαζί με τους άλλους κι αυτός εκοίταζε, αλλά παράλληλα όμως εξέφραζε και μια αγωνία. Η αγωνία του ήταν ότι ετέλιωσε η μόδα της σκαλίδας. Ο Παπαγιαννάκης ήταν έξυπνος και διορατικός άνθρωπος. Την έβλεπε τη δουλειά ότι άρχιζε η παρακμή της σκαλίδας και ότι είχε το λόγο απ' εκεί και πέρα η τεχνολογία, το αυτοκίνητο, το αεροπλάνο, το τρακτέρ.

Κι απάντησε ο Παπαγιαννάκης αγριεμένος.

-Να γαμηθεί απόυ σκάβει, θα πει.

Ορισμένοι μπορεί να νομίσανε ότι τους έβρισε όμως δεν τους έβρισε, η απάντηση του έλεγε

Το παρωπλισμένο από χρόνια Ντεσότο, αναπαύεται αφού εξηπρήτησε τους Αρμενιανούς και τα γύρω χωριά επί δεκαετίες.

και λέει πολλά, ακόμα και σήμερα. Και όπως αποδείχτηκε επιβεβαιώθηκε ο Παπαγιαννάκης, και είχε δίκιο.

Αφηγητής Χρήστος Νικητάκης

Μια καλοκαιρινή βραδιά στον «Τζίτζικα»

ΗΤΑΝ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ, 11 Αυγούστου, όταν με πρωτοβουλία ορισμένων νέων, έγινε μια συγκέντρωση του μεγαλύτερου μέρους της νεολαίας των Αρμένων στον Τζίτζικα. Η αρχική ιδέα ήταν να διοργανωθεί ένα πάρτι δίπλα στο ποτάμι, σε αντιδιαστολή με το καλυβιανό beach party που πραγματοποιεί κάθε χρόνο τα τελευταία καλοκαίρια η νεολαία των Καλυβών.

Η αλήθεια είναι ότι σε μας, τούτη την πρώτη φορά η οργάνωση δεν είχε πρωταγωνιστικό ρόλο. Αφενός, όπως ξαναείπαμε ήταν η πρώτη μας φορά, αφετέρου δεν καταφέραμε να επικοινωνήσουμε πολύ καλά μεταξύ μας. Όταν είσαι, άλλωστε, σε διακοπές, τόσο ο χρόνος όσο και η όρεξη για την όποια μικρή ή μεγάλη δουλειά έχουν άλλους ρυθμούς.

Παρόλα αυτά και μια χαριτωμένη αφίσα σχεδιάστηκε, βγήκε και κολλήθηκε, και καταχώρηση στα «Χανιώτικα Νέα» έγινε (από το Μάνθο που έχει τον Τζίτζικα) και όλος σχεδόν ο νεαρόκοσμος του χωριού (ε, και κάποιοι μεγαλύτεροι συν αυτώ) έδωσαν το παρών. Από το ρόλο του ντι τζέι πέρασαν αρκετοί από μας, ενώ σε κάτι που δεν είχαμε μεγάλη επιτυχία ήταν το ζήτημα του χορού. Συμβαίνουν αυτά!

Καλό χειμώνα να έχουμε, με την ελπίδα ότι το επόμενο καλοκαίρι θα μας βρει με περισσότερη διάθεση για συνδιοργάνωση και συμμετοχή. Πετυχημένη ή όχι η αρχή έγινε... **Κ.Β.**

Υ.Γ. Με χαρά μάθαμε ότι ο «Τζίτζικας» θα παραμείνει ανοιχτός και όλο το χειμώνα.

Απ' την Αθήνα έρχομαι και στον «Τζίτζικα» καταλήγω

ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΣ θα ήθελα και εγώ με την σειρά μου να δώσω

τα συγχαρητήρια μου στον Μάνθο Νικολακάκη που ανέδειξε με τον δικό του τρόπο τα πρώην «Κρύα Νερά» και νυν «Τζίτζικας».

Με την κατασκευή της πέργκολας θα μπορούμε ακόμη και το φθινόπωρο να απολαμβάνουμε το όμορφο τοπίο καθώς θα ήθελα να τονίσω ότι σε κάποια σημεία στην οροφή υπάρχει τζάμι για να μπορούμε ακόμη και απ' το εσωτερικό να θαυμάζουμε τα πλατάνια μας.

Επιπλέον η φιλική και ευχάριστη ατμόσφαιρα που επικρατεί μας κάνει να αγαπάμε ακόμη περισσότερο αυτόν τον μικρό παράδεισο που προσφέρει σε εμάς τους φίλους Αρμενιανούς απλόχερα η φύση!

Τέλος, θα ήθελα να ενημερώσω αυτούς που δεν αντέχουν και τόσο το δροσερό κλίμα που υπάρχει ότι το κατάστημα προσφέρει πουλόβερ και κουβερτούλες. Γι' αυτό ας εκμεταλλευτούμε όσο μπορούμε αυτό που μας προσφέρετε και ας βοηθήσουμε με τον δικό μας τρόπο για την διατήρηση του.

Επομένως, όσοι δεν έχετε επισκεφτεί ακόμη αυτό το μαγευτικό μέρος είναι η ώρα να το κάνετε να καταλάβετε τι χάσατε εδώ και δύο ολόκληρα καλοκαίρια!!!

Ελένη Γεωργίου Βαγιωνάκη

Η ροδαρά μας

Ρόδο σου στέλνω, μάθια μου, του ρόδου κάτω χάρη,
απ'τη δικιά σου ομορφιά κι εκείνο για να πάρει.

αντινάδες

Ψηλά τα παραθύρια σου,
σαν καραβιού κατάρτια
κρέμασε τα σγουρά μαλλιά
να κάμω σκαλοπάτια.

Στ'Αρμένους εις τον Πλάτανο,
στσι Μαχαιρούς, στο Στύλο,
έχω κι εγώ μια κοπελιά
που μοιάζει σαν τον ήλιο.

Στ'Αρμένους εις τον Πλάτανο
έχω κι εγώ κι ορίζω
ένα κλαδί βασιλικό
και το βαγιοκλαδίξω.

Χίλια καληνωρίσματα
στην αμπελοκουρούλα
που μάσε κάνει τσι φτωχούς,
και τα ξεχνούμε ούλα.

Ψηλά τη χτίζει τη φωλιά
και χαμηλός ο κλώνος
και θα σου φύγει το πουλί
και θα σου μείν' ο πόνος.

Τις παραπάνω μαντινάδες μας τις είπε, το περασμένο

καλοκαίρι ο Ζαχάρης Καβρουλάκης -καλή του ώρα. «Τις τραγουδούσαμε μια παρέα: ο Γιώργης ο Σκαντάλης του Νικόλα, ο Γιάννης ο Σκαντάλης του Σκανταλομανώλη, που έπαιζε και μαντολίνο, κι εγώ. Βγαίναμε συνήθως Σαββατόβραδο και βράδυ της Κυριακής και παίρναμε τις γειτονιές».

αροιμίες

- Γροϊκα χτύπους στα Χανιά, γροϊκα τζι κι επαδά κοντά.
- Εγώ κακό εργόχειρο κι εσύ κακό αδράχτι.
- Φωθιά βαστούν τα ρούχα σου, μην αφήνουν τα δικά μου.
- Σαν τήνε δεις την κοπελιά και χαμηλοξανοίγει, σκύψε κι φίλησέ τηνε, μα κείνη δε μανίξει.
- Βάλε μάνταλο στην πόρτα και κοιμού ξεβράκωτη.

ινίγματα

(από το «Δελτίον της Λαογραφίας», τομ.Β'1910)

Από δω βουνό, από κει βουνό και στη μέση
παλούκι (σελ. 334) (5ογαπήρδ3λ ο)

Αντερο μακρύ μακρύ και στην πόρτα τραγουδεί
(σελ. 334) (2λρηππκ λ)

Ανάμεσα σε δυό βουνά περδικούλα κελαϊδεί
(σελ. 333) (πρσφγλ λ)

αθαρογλωσσίδι

Κοτσιφός δίκωλος, τρίκωλος,
δικοκοκκινόκωλος,
Κάνει αυγά δίκωλα, τρίκωλα,
δικοκοκκινόκωλα,
Οποιος τα φάει δικωλιά, τρικωλιά,
δικοκοκκινόκωλιά.

(Ειρήνη Παπαδάκη, 1975)

όγου χάριν

Το στόλισμα του νυφικού κρεβατιού

Να σε συγκρίνω με μια μέρα θερινή ;
Εσύ υπερέχεις σε απαλότητα και χάρη
λυγίζει ο αέρας τα τριαντάφυλλα του Μάη
και δεν κρατούν τα καλοκαίρια μας πολύ.

Ουίλλιαμ Σαίξπηρ (1564-1616)
Μετάφραση Στυλιανός Αλεξίου
(γενν. στο Ηράκλειο το 1921)

θιβολές (Χιώτικες του Γ.Ι. Κρόκου)

Μεγάλο χωριό η Αμερική!

Ενας Χιώτης ξενιτεμένος στην Αμερική, γύρισε στο χωριό του. Το βράδυ πήγε στο καφενείο για να δει τους παλιούς του φίλους, κι ένας απ'αυτούς τον ερωτά :

- Είναι σαν και το μισό χωριό η Αμερική ;
- Και βάλε...
- Σαν ούλο το χωριό;
- Και βάλε...
- Ε, μωρέ μου, μεγάλο χωριό που θάναι ευτή η Αμερική !

Εμπορικό δαιμόνιο!

Δύο Χιώτες, ο Μανολιός κι ο Μιχαλιός, πήγαν στη Μασσαλία για εμπόριο. Σαν εφτάσανε, πήραν τους δρόμους, μα ο Μανολιός ήθελε ψιλό του νερό κι επήγε σε μια γωνιά κι ετοίγησε. Μα τον άρπαξε ο πολισιμάνος και του γύρευε πέντε φράγκα, αλλιώς θα τον έχωνε στο χάψι. Ο Μανολιός όμως εβάρστα δεκάριζο μόνο κι ο πολισιμάνος δεν είχε ρέστα. Λέει του τότες ο Μιχαλιός :
- Στάσον Μανολιό, θα τσιρίσω κι εγώ στο καντούνι να μην πάει χαμένο το πεντόφραγκο, αφού δεν έχει να σου δώσει ρέστα !

Έκαμε το σταυρό του!

Ο καπετάν Γιάννης ο Τράτας, που εργαζότανε πολλά χρόνια σε καράβια, πήγε κάποτε στο Λιμεναρχείο μάρτυρας για ένα επεισόδιο που έγινε στο πλοίο του. Αμα τέλειωσε η εξέτασή του, κι ο ναύτης του Λιμεναρχείου του διάβασε την κατάθεσή του, του είπε να την υπογράψει
- Εν ξέρω γράμματα γιέ μου.
- Κάμε τότες ένα σταυρό για υπογραφή.
Κι ο αγαθός καπετάν Τράτας έκαμε τον σταυρό του !

Της Ροδαράς τούτης τα ρόδα
τα κορφολογά 'πο τα περβόλια
Ο ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Το γραμματσάκι του γέρω Μαθήματα ανθρωπολογίας με μια γαϊδουροκεφαλή και μια αρνίσια σκωταριά!

ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΥ ΜΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Είχαμε πάλι και τότες αναγνώστη μου, μεταρρυθμιση εκπαιδευτική, κι οι οδηγίες που επήρε ο δάσκαλος από τον επιθεωρητή λέγανε πως η διδασκαλία έπρεπε να γίνεται εις το εξής με «μέθοδον επαγωγικήν» και του γύρευε να χρησιμοποιεί στα μαθήματά του «εποπτικά-παραστατικά» λέει μέσα, χωρίς και να του τα στέλνει τα μέσα αυτά, για να κάνει τις παραστάσεις του.

Κι άμε δα συ, δάσκαλέ μου του χωριού μου και του παλιού σχολείου μου, με την ισόβια αναπαράδιά και τη μόνιμη χρεωκοπία του σχολικού σου ταμείου, να σπουδάξεις επαγωγές και ν'αγοράξεις σύνεργα. Που το μόνο «εποπτικόν» μέσον διδασκαλίας και κόσμημα του μαθημένου τοίχου της «αιθούσης», ήταν ο «ανητημένος» από τον καιρό της Τουρκοκρατίας, «ανάγλυφος γεωφυσικός χάρτης της Ευρώπης» δωρεά του «αιοίδιμου» Τσάρου Αλεξάνδρου Α', εις το σχολαρχείον του Δήμου. Ξεθωριασμένος όμως -ο χάρτης όχι ο «αιοίδιμος»- από την πολυκαιρία και με μαδημένες και ποτικοφασωμένες τις «υπερήφανες» οροσειρές που καταντήσανε φαράγγια και μερμυγκοφωλιές. Η διαταγή όμως, διαταγή και τα σκυλιά δεμένα και συμμορφωμένα με τας υποδείξεις, κι ο δάσκαλος «έδει αμελλητί» να βάλει ομπρός να διδάξει στην έκτη τάξη «Στοιχεία Ανθρωπολογίας», καινούργιο μάθημα και με καινούργια «μέθοδον». Κι εχρειάζοντανε για τούτη τη δουλειά χάρτες ανάγλυφους, όχι γεωφυσικούς, παρ'ανθρωποφυσικούς με πνεμόνια, σπληνέντερα και τ'αποδέλοιπα μαραφέτια μας, σαν εκείνους που κρεμούνε στις σπετσαρίες τους οι γιατροί.

Μα που να βρεθούνε, μωρέ, και πώς ν'αγοραστούνε τούτα τα πανάκριβα σύνεργα ;

Εστυβε κι εχτύπα με την χέραν του την κεφαλήν του ο δάσκαλος και την εκαταχτύπα, τη νύχτα που ξενύχτα, στο μαξιλάρι και στον μπέτη τση δασκάλας να βρει τη λύση, μ'αναφιλέ. Και στην ανημποριά του, εγύρευε την συμβουλή του πεθερού του, παλιού βοσκού και κλαδίσκου, κι αυτός του στάθηκε σοφός Σολομών. Γιατί έπιασε κι έσφαξε έναρνί φουριάρικο και του κουβάλησε το τζιγγέρι να κάμει το μάθημά του.

Επήρε, το λοιπόν, ο δάσκαλος από τον πεθερό του τη σκωταριά και περασμένη ως την είχε στο τσιγγέλι την εκρέμασε σε μια λαυμαριά που'χε περάσει στο λαιμό του, κι ευθύς αρχίνησε το μάθημα. Κι ήτονε πολύ γουστόζικη η πρώτη παράσταση, με τα «όργανα» του δασκάλου ως τα'χε κρεμασμένα και μας τα'δειχνε.

- Σαν και τα δικά σας είναι, μας είπε, δεί-

χνοντάς μας τα ένα-ένα. Κι αν ήτανε γυαλένιος ο μπέτης σας, θα τα θωρούσατε κρεμασμένα στην ίδια μπάντα. Ίδια κι απαράλλαχτη είναι τούτη η νεφραμιά με τα νεφρά τ' ανθρώπου, που δουλειά τους είναι να λαμπικάρουνε, σαν τον λαμπίκο τση τσικουδιάς και τ'ανθόνερο του Τσικουδογιώργη, ό,τι ζουμιά ρίχνουμε στην κοιλιά, βαστούνε τ'ωφέλιμο κι αποβγάνουνε, με το ψιλό μας νερό, το βλαβερό. Τούτ'η βαρδάτσα στην ζερβή μου μπάντα είναι η καρδιοπούλα σας, που'χε τα πάρε-δώσε με τα αίματα («και με τα πηαινοσφέρματα του Σηφαλιού, στον Κατινιού τον τοίχο», σιγομουρμούρισε ο Μπίκος) και κουμαντάρει τον καρδιόχτυπο.

Τα πνεμονάκια τούτα, που μοιάζονε δύο φυλλαράκια λεμονιάς, είναι τα φουσερά τ'ανθρώπου, μπεινοβγάνουν τον αέρα κι αερίζουνε τα μέσα μας. Τούτ'η σκούρα μετζισόλα, δίπλα στο ζερβό νεφρό, είν'η σπλήνα («που κάν'η μάνα μας το σπληνάντερο», εμουρμούρισ'ο Νούφρης) έχει κι ευτή τη δικά της αλισιβερίσια, που'ναι δύσκολο να σας τα εξηγήω.

Και ούτω καθ'εξής, μας έδειχνε ο δάσκαλος τα κομμάτια του τζιγγεριού και μας εξήγα τις δουλειές του καθενούς, όπως τα διδάσκει η επιστήμη.

- Εργαστήρια, μας είπε είν'ούλα τούτα τα μαραφέτια, καθένα κι η δουλειά του, έκαστος εις το είδος του κι ο Λουμιδής με την Λουμιδαίνα στους καφέδες. Ούλα τα καλά και τα κακά μας, αυτά τ'αναλαβαίνουν κι ολημερίς κι οληνηχτίς σε δουλειά βρίσκονται σαν τζι μέλισσες και σαν τα μελιγκούνια.

Αντά μας έλεγε ο δάσκαλος κι εμάς δεν περιγράφεται η χαρά μας- και τα τροχαρίσματά μας (όχι μόνο αστεία, παρά και «βρομοκουβέντες», που δεν γράφονται, κρυφομιλούσαμε και κρυφογελοούσαμε στα μουλωχτά). Πάνε, λέγαμε τα βάσανά μας με εκείνους τους παρατατικούς, αποστρόφους, δασείες, οξείες, εκθλίψεις-θλίψεις και τ'άλλα πάθη των φθόγγων και τα πάθη μας, γιατί δεν τα μαθαίναμε, από την χερουόκλα του δασκάλου, τις βιτσιές με την κυδωνόβιτσα- μία καταναλώναμε την ημέρα (κι έπρεπε, σαν τον κρεμασμένο το σκοινί του, οι ίδιοι «ανελλιπώς» να του την κουβαλούμε στο σχολειό), χώρια το ξεπάτωμα τ'αφτιού όσων «φωνασκούσαν και ατακτούσαν κατά τον εκκλησιασμόν». Περασμένα-ξεχασμένα τώρα όλα τούτα, μάθημα χαρισάμενο ήταν αυτό με το τζιγγεράκι τ'αρνιού, π'αντίς να μας το τηγανίζει η μάνα μας και να μας το κάνει φρεκασέ μ'αβγόκοψη, μας τ'όκαμε μάθημα ο δάσκαλος με την «ενεργόν συμμετοχήν των μαθητών», «ημών» δηλαδή, ως είχε διατάξει ο επιθεωρητής. Κι εμείς τήνε μάθαμε τσουρή τούτη την επι-

στήμη της ανθρωπολογίας και ζωολογίας μας, π'ώστε να ζούμε, όσοι αποκρατούμε από τότες δεν τήνε ξεγυούμε την παράσταση εκείνη που'χε κι άλλες νοστιμιές και γλύκες. Γιατί, ως ετέλειωσε ο δάσκαλος τη νέα διδαχτική κι εξεκρέμασε από τη λαυμαριά του το τσιγγέλι με το τζιγγέρι, που τον είχε καταματωμένο και του'χε καμωμένο το ποκάμισο σιχριντί μερμπλεσει, π'αναγκάστηκε να το βγάλει (κι ως ήταν δασύτριχος και θεωρητικός, ίδιος Κονταλιανός και Σαμψών εφάινονταν), εφώναξε τη Λαθουράκινα τη Μαρία από δίπλα και της έδωκε τη σκωταριά να τήνε τηγανίσει, για να μάσε φιλοδωρήσει, λέει, και να τιμήσει και την επιτυχία της παράστασης, που του ζωντάνεψε τα κοπέλια από τη νύστα, τη βαραιοστιμάρα και το χασομυρητό, και πρώτη τώνε φορά μαθαίνανε, χωρίς φοβέρα και μετά χαράς μάλιστα, το μάθημα...

Κι ακόμης αποκρατεί στον ουρανόσκο η γλύκα από τα γλυκάδια, το σπληνάκι, το φλεμονάκι και τ'άλλα «όργανα» του δασκάλου, που μας τα τράταρε μισοψημένα και ζεματιστά η Λαθουρομαρία, λέγοντάς μας και :

- Καλή αρχή και καλή σταδιοδρομία να'χετε σ'ετούτες τ'επιστήμες π'αρχινίζετε από σήμερα να σπουδάσετε. Γιατροί μωρ'ούλ'εσείς να γενείτε, μας είπε γελώντας, να με γιατροπορέψετε κι εμένα στα γεράματά μου !

- Αμήν, είπε περιχάρος κι ο δάσκαλος παίρνοντας τον μεζέ του κι εκείνος. Ο Θεός να μας τα φωτίσει ετούτα να προοδεύουνε πάντα και να μάσε

Κούκλες

Έφυγε από κοντά μας απρόσμενα, ο Γιώργιος Δημητρίου Φρεσκάκης. Ο Γιώργος υπήρξε πρόεδρος του Συλλόγου μας επί σειρά ετών, και φανατικός υποστηρικτής της εφημερίδας μας την οποία στήριξε έμπρακτα.

Το κείμενο που ακολουθεί, δημοσιεύτηκε τον Σεπτέμβριο του 1996

στο δεύτερο φύλλο της εφημερίδας μας.

Σήμερα το δημοσιεύουμε ξανά ως ελάχιστη ένδειξη τιμής και ευγνωμοσύνης στη μνήμη του Γιώργου.

Αντώνης Τσακιράκης, ο Τσακιραντώνης με την κόρη του Μαρίκα.

ΣΙΓΟΥΡΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΥΧΑΙΑ η τοπογραφία αυτή. Σίγουρα τ' αλάθητο αισθητικό κριτήριο των τότε απλών κατοίκων του χωριού "βάφτισε" ΚΟΥΚΛΕΣ την ξέχωρη αυτή γειτονιά. Κι ας ήταν η πιο ανηφορική και δύσβατη γειτονιά του χωριού (απόδειξη πως είναι η τελευταία γειτονιά του χωριού που την πάτησε "τροχός". Ήταν όμως - και είναι - η πιο όμορφη και η πιο υγιεινή γειτονιά (υγρασία μηδέν, ή σχεδόν μηδέν). Από κάθε σχεδόν χώρο της περιοχής, τον μάτι του κατοίκου, ή του επισκέπτη, διαφεντεύει ολόκληρο τον κάμπο του ΒΔ Αποκορώνου και ξετρέχει απ' τη μπουκά του λιμανιού της ΣΟΥΔΑΣ ως τη Μαδάρα. Επιστρέφοντας το βλέμμα απ' αυτή την περιπλάνηση, αγκαλιάζει αναγκαστικά όλα τα χωριά της "σκάφης" και καταλήγει στο καμπαναριό τ' Αη Νικόλα και τον ΠΛΑΤΑΝΟ των ΑΡΜΕΝΩΝ. Παλιότερα, η γειτονιά πολύβουη και ζωντανή (όπως άλλωστε κι άλλες γειτονιές του χωριού) με κοπέλια πολλά στο σχολείο και στο χωράφι, με κατοίκους όλων των κοινωνικών στρωμάτων και επαγγελμάτων: (Εμποροι - μεταπράτες - ντελάληδες, αγρότες, βσκοί, μεταφορείς-σουστατζήδες, κουρείς κι άλλοι πολλοί).

Το χειμώνα οι παρασιές και το καλοκαίρι η "πλακούρα" ήταν οι τόποι συγκέντρωσης των γειτόνων - όλων των ηλικιών, τάσεων και ιδιορρυθμιών. Εδώ στην "πλακούρα", τα βράδια κυρίως, γινόταν όλες "οι ζυμώσεις και ανταλλαγές απόψεων", πάνω στα τρέχοντα θέματα, κάτω απ' τον έναστρο ουρανό και το φως του φεγγαριού. Καθένας με τον τύπο και τον "τομέα" του. Κομματικές συζητήσεις σπάνια γινόταν. Τον Μεταξά και τους Γερμανούς μονάχα δεν ήθελε κανείς. Αλλωστε, βενιζελικοί ήταν όλοι.

Όλοι όμως καταπιάνονταν με τα περασμένα, τα βάσανά τους, τα "κοινωνικά" και βέβαια, με τον καιρό. (Η ΕΜΥ δεν έδιδε τότε δελτίο καιρού). Μελετούσαν όμως τη θέση του φεγγαριού και τα "προαισθήματα" των κάθε λογής ζωντανών που 'χαν στην παιδείή τους, σε συνδυασμό πάντα

και με τα γραφόμενα του ΚΑΖΑΜΙΑ. (Ένα αντίτυπο κυκλοφορούσε σ' όλη τη γειτονιά!).

Τα σπίτια το χειμώνα, συνήθως, έσταζαν και έβαζαν το νερό. Το καλοκαίρι όμως, δεν είχαν ανάγκη από "κλιματισμό". Εδώ στην πλακούρα οι χαρές και οι λύπες. Εδώ "πάρκαραν"- πέζεναν οι βαβαλαρέοι μουσαφίρηδες. Εδώ διαλαλούσαν τον ερχομό της μέρας τα κοκόρια. Εδώ έκαναν σουλάτσο οι κότες. Εδώ κι ο Κλειδώνας με τις φωτιές τ' Αι Γιάννη. Εδώ κι οι μασκαράδες.

Οι καλοκαιρινές αποσπερίδες παρουσίαζαν ιδιαίτερη γραφικότητα. Όλοι οι γείτονες (μικροί-μεγάλοι) απόθεταν το κουρασμένο από την ημέρα κορμί τους, στη ζεστή ακόμα, από τον καυτό ήλιο της ημέρας πλακούρα και οι συζητήσεις γινόταν με ξαπλωμένους τους "ομιλητές". Δεν ήταν άλλωστε μαθημένοι να συζητούν καθισμένοι σε "στρογγυλή τράπεζα". Εδώ θα μπορούσαμε να πούμε δυο λόγια για χαρακτηριστικούς τύπους ορισμένων κατοίκων της περασμένης γενιάς, σχετικά με τις δραστηριότητες, το χαρακτήρα και τον τρόπο ζωής και διαβίωσής τους.

Ο Κυριοδημήτρης σαν πλανόδιος, γνώριζε καλά την επαρχία και τους κατοίκους της κι έφερε τα νέα απ' τους άλλους τόπους. (Υπήρχε, βέβαια, και κάποια περιοδική επαγγελματική αντιζήλια με τον Τσακιραντώνη, αλλ' αυτό δεν τους εμπόδιζε να γίνονται ορτάκηδες στο "μαζωκτό". Λόγω επαγγέλματος, λοιπόν, είχε υπόψη του τις χρηματιστηριακές διακυμάνσεις, τις τιμές δηλαδή του λαδιού, των αυγών, των αγγουριών κ.λ.π. Αστείος - χωρατατζής - πλακατζής, προκαλούσε τους πάντες, με στόχο να του επιστρέψουν τα πειράγματα. Κι η κουβέντα του πάντα, ή σχεδόν πάντα, κατέληγε στην εξιστόρηση ενός κομματιού απ' τα βάσανα, τα πάθη και τις κακουχίες της μικρασιατικής εκστρατείας και καταστροφής.

Ο Προεστοκοστής. Ύστερ' από τις εκτιμήσεις του για τις σοδειές και την έκβαση των καιτών θεμάτων της επικαιρότητας, κατέληγε κι αυτός σε κάποιες απ' τις αναμνήσεις κι εμπειρίες του, στους ελληνοβουλγαρικούς πολέμους. Συνήθως είχε και κάτι να πει για τις Βουλγάρες.

Ο Νίκος ο Χελιούδης (ο Κουρέας κατά κόσμο). Ένας χανιωταναθρεμένος ερασιτέχνης-πολυτέχνης. Κλαδίσκος, περβολάρης, ξυλουργός κι ό,τι άλλο βάνει ο νους. Μόνο στην τσαγκαρική δεν τα πολυκατάφερε. Και στο τέλος, στο κουρείο του. Δηλαδή μια "πολυθρόνα" της εποχής, που ανάλογα με τις διαθέσεις της "Διεύθυνσης" άλλαζε τακτικά έδρα από καφενείου εις καφενείον.

Ο Χριστοδουλάκης ο Μανώλης. Το "Μαυρογεννάκι". Άνθρωπος αγαθός. Πράος. Ζευγολάτης του Χριστού. Χαρακτηριστική η μιλιά του. Μαντιναδολόγος και χωρατατζής. Και τελικά, ένας σαν και τους άλλους, μαχητής του επιούσιου. Είχε κι αυτός τις αφηγήσεις και τις εμπειρίες των πολέμων του καιρού του.

Ανηφόριζε τακτικά στην πλακούρα κι ο **Στεφανογιάννης**. Νοικοκύρης - κτηματίας - αφεντικό. Στο βάθος καλόκαρδος "αμερικάνος". Απ' αυτόν μάθαμε τις πρώτες λέξεις της "αγγλικής" μας: Νερό, αυγά, ψωμί, αλάτι (έπρεπε να συνεννοηθούμε για το αλιοβερσίσι μας με τους Άγγλους του Χαρακιά, λίγο πριν τη γερμανο-κατοχή). Το σπίτι του ανοιχτό για τους φίλους και περαστικούς, μα προπαντός, για τους γείτονες. Είχε στέρνα και αυλή... τοιμεντοστρωμένη. Διέθετε μαγγάλι, στόφα και... φωτογράφο. Φορούσε και "κοστούμι"

τις σκόλες και τις Κυριακές.

Γιάννης Κουρομιχελής (Ντουρογιάννης). Φαμελίτης ζευγολάτης. Σοβαρός, λιγόλογος, ανήσυχος, μα και γκρινιάρης με βοηθό την ήρεμη και καλόκαρδη γυναίκα του. Αγωνίστηκε στο χωράφι, στ' αλώνι, στο περβόλι κι έδειξε τελικά το δρόμο της προκοπής στα παιδιά του.

Αντώνης Τσακιράκης (ο Τσακιραντώνης). Ανθρωπος φαινομενικά ήρεμος, λίγο του νιτερέσου, μα τελικά καλός νοικοκύρης. Αγρότης και ευκαιριακά μεταπράτης, μικροφαμελίτης και με σχετικά καλό επίπεδο διαβίωσης. Το σπίτι του σε καλή κατάσταση σε σχέση με τ' άλλα, προνομιούχο γιατί είχε σαν συνέχεια το πιο ευρύχωρο μέρος της πλακούρας. Έτσι είχε το ρόλο του οικοδεσπότη στις καλοκαιρινές νυχτερινές συνάξεις.

Πιο πάνω και σε επίκαιρη θέση το σπιτικό του **Καλλιβρετάκη του Σοφοκλή**. Ο Σοφοκλής, ένας από τους πιο χαρακτηριστικούς τύπους της γειτονιάς, αλλά και τον χωριού. Συντονιστής και επικεφαλής της καθημερινής πολυμελούς οικογενειακής βιοπάλης, τα κατάφερνε πάντα. Είχε ειδικό λεξιλόγιο για τις ξεχωριστές περιπτώσεις χαράς και λύπης. Φρόντιζε πάντα να βλέπει τη ζωή απ' την καλή της τη μεριά.

Πιο πίσω το νοικοκυριό της **"Βαγγέλενας"**, **Οικογένεια Τζουστάκη**. Εδώ ήταν ένα ξεχωριστό "τζάκι" της γειτονιάς, που η παρουσία της καλόκαρδης αρχόντισσας και των παιδιών της, δηλαδή της Κατίνας της Παπαγιάννας, της Ευριδίχης (και περιοδικά του Μανώλη) έδινε

τον τόνο της "κουλτούρας" και της διανόησης της γειτονιάς.

Παραπέρα ο Όθωνας ο Χαριτάκης, ο Χαλβαδαντώνης, ο Παπαδογιάννης, με τις φασίλιες τους και τις δραστηριότητές τους, συμπλήρωναν το παζλ της γειτονιάς. Οι φασίλιες του ΠαπαΛευτέρη, του **Γιάννη του Στυλιανομανολάκη** (Αραπατσάκου) που όλο και κατ' είχε να διηγηθεί απ' τις περιπλανήσεις του στην Αμερική (Τζέιμ-Λόντος κ.λπ.). Τον γερο-Κουτσουπαντώνη και μερικιών άλλων. Κανγάδες και διχόνιες μεταξύ των κατοίκων της γειτονιάς δεν υπήρχαν ουσιαστικά. (Κανένα πρόσκαιρο μουτράκι η κουτσομπολιό απ' τις γλώσσες των γυναικών δεν ήταν σπάνιο).

Αυτό όμως που χαρακτήριζε τη γειτονιά σαν "τοπική επιδημία" ήταν οι τακτικές οικογενειακές γκρίνιες και μικροκαυγάδες με κύρια συνέπεια τη "λειτουργία-υβρεολόγιο", που συνήθως περιόριζόταν μεταξύ των συζύγων. Τούτη η «επιδημία» βέβαια, τις πιο πολλές φορές είχε τις ρίζες της στις πολλές "οικογενειακές ανέσεις" της εποχής.

Κύριο χαρακτηριστικό (που λες και αποτελούσε άγραφη συμφωνία μεταξύ των εμπέδων "λειτουργών"), ήταν ότι το λεξιλόγιο του δοξαστικού κάθε λειτουργού (υβρεολόγιο), δεν είχε καμιά σχέση και ομοιότητα του άλλου.

Καθένας το δικό του λεξιλόγιο, με τις ιδιαιτερότητές του. (Κανείς δεν έκανε παρεμβολές στη συχνότητα του άλλου).

Ο Κυριοδημήτρης ανακάτευε όλους τους πεθαμένους και καμιά φορά επιθετικούς προσ-

διορισμούς του Θεού.

Ο Χελιούδης τα είχε με τα καντήλια, τα κολυμπηθροξυλα.

Ο **Γιάννης ο Κουρομιχελής** πήγαινε ακόμη πιο πάνω. Επικοινωνούσε με Θεούς, Χριστούς, Παναγίες.

Ο **Τσακιραντώνης**, ολιγαρκής και από απόψεως συχνότητας και από απόψεως διάρκειας, είχε στιγμιαίες εκρήξεις και πάντως με ηπιότερο λεξιλόγιο.

Ο **Σοφοκλής** που συχνά μεν μουρμούριζε, αλλά, συνήθως, χρησιμοποιούσε ακαταλαβίστικο λεξιλόγιο από "σαλαμούρα" μέχρι "σαλισάχη" κι έτσι σπάνια η "λήψη" ήταν ικανοποιητική. Παρακάτω, ο **Προεστοκωστής**, διακρινόταν για το έντονο της φωνής και της βίαιες εκρήξεις και κινήσεις και το σκληρό λεξιλόγιό του.

Οι "λειτουργίες" τελούσαν κατά κανόνα απογευματινές ή βραδινές ώρες _ ανάλογα με τις εποχές και είχαν ενδιαφέρον για τον "μελετητή" οι περιπτώσεις "ταυτόχρονης εκπομπής" δύο ή περισσότερων "λειτουργιών".

Όλοι όμως οι παραπάνω (κι όσοι άλλοι, για λόγους οικονομίας καιρού, αναφέρονται εδώ) ήταν πραγματικοί μαχητές της ζωής, νοικοκύρηδες με τα μέτρα της εποχής, ανάθρεψαν, μεγάλωσαν τα κοπέλια τους, με βασικές και θεμελιώδεις αοχές ανθρωπιάς και τα ώθησαν σε δρόμους κοινωνικής ανόδου και προκοπής.

Και αυτό είναι που τελικά μετράει.

Ο νερόμυλος

Το ενδιαφέρον του Δημήτρη Πριπάκη, τέως Προέδρου της Κοινότητας των Αρμένων, προκάλεσε το άρθρο του Γ. Βασιλαντωνάκη όπου αναφέρεται στις μνήμες του από το νερόμυλο των Αρμένων στις Άσπρες Συκιές. Μας κάλεσε και μας αφηγήθηκε τα δικά του ενθυμήματα, και μας παραθέτει και τις προτάσεις του.

Με την ευκαιρία παραθέτουμε στη διπλανή σελίδα, ένα σχετικό κείμενο που εντοπίσαμε

στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα του Γυμνασίου Βάμου (<http://gym-vamou.chan.sch.gr/armenoimylos.htm>, 20/09/2007) Το κείμενο αυτό γράφτηκε στα πλαίσια του περιβαλλοντικού εκπαιδευτικού προγράμματος με θέμα τις Ήπιες Μορφές Ενέργειας που επεξεργάζονται τα παιδιά της Β' τάξης με υπεύθυνες καθηγήτριες τις Γκαγκαδέλη Αικατερίνη και Καλαϊτζάκη Ειρήνη. Συγγραφέας της εργασίας ο συγχωριανός μας Νίκος Μωραϊτάκης, τότε (2005-2006) μαθητής της Β2 Τάξης του Γυμνασίου. Γ.Τ.

ΣΤΟΥΣ ΑΡΜΕΝΟΥΣ είναι πολλά αξιόθεατα που χρειάζονται αναστήλωση και αξιοποίηση. Ένα από αυτά ήταν και ο μύλος στις Άσπρες Συκιές.

Ο μύλος στις Άσπρες Συκιές ήταν από τους πρώτους μύλους που δημιουργήθηκαν στους Αρμένους. Ήταν ακόμα ένας στο Κουτούτο, στα Κρύα Νερά που είναι οι καταράκτες, ήταν κι εκεί μύλος, αυτόν

εγώ δεν τον έφτασα, ήτανε και του Φράγκου ο μύλος. Την εποχή που αλωνεύανε οι άνθρωποι και πηγαίνανε για να αλέσουνε καρπό γινότανε μεγάλος συνωστισμός στο μύλο. Γέμιζε από αλέσματα όλο το μέρος κι ο μυλωνάς κρατούσε σειρά. Κάποτε περάσανε και 15 μέρες για να έρθει η σειρά μου να αλέσω.

Εμένα με έστειλε ο παππούς μου, όταν ήμουνα μια δεκαπενταριά χρονών, γύρω στο 1932.

Ο μύλος στις Άσπρες Συκιές είχε τρία πηγάδια. Τα δυο ήτανε για να αλέθουν δυο μύλοι. Το τρίτο το νοτιότερο ήταν το πηγάδι της ρασοτριβής (όχι νεροτριβής όπως έγραψε η Ελευθερόπολη σε προηγούμενο φύλλο). Προπολεμικά, και εις την κατοχή όλοι οι αγρότες και οι βοσκοί εβάνανε τα λεγόμενα ράσα ή καπότα, κι εγώ όταν ήμουνα μικρός μου είχανε φτιάξει ένα ράσο και το έβαζα.

Όταν εκουρεύανε οι βοσκοί τα πρόβατα ή τσι κασίκες οι γυναίκες μαζεύανε και πλύνανε τα μαλλιά τα ξαίνανε, τα κλώθανε, και κάνανε το νήμα, την κλωστή. Στη συνέχεια υφαίνανε στον αργαλειό τη ρασιά η οποία ήτανε συνήθως άσπρη εκτός αν προέρχeto από κασίκες. Η ρασιά έτσι όπως ήταν χωρίς άλλη επεξεργασία δε συγκρατούσε ούτε το κρύο ούτε το νερό γι' αυτό την πηγαίνανε στη ρασοτριβή.

Η ρασοτριβή - στην οποία είχα μπει πολλές φορές - ήτανε μια ξύλινη πλάκα και πάνω της στερεώνανε τη ρασιά και ήτανε δυο μεγάλα ξύλα τους λέγανε κόπανους, περίπου 50X50 εκατοστά. Μετά που τοποθετούσανε τη ρασιά πήγαινε ο μυλωνάς και έβαζε μπροστά τη ρασοτριβή και χτυπούσε τη ρασιά. Ο ένας κόπανος ανέβαινε και ο άλλος κατέβαινε και χτυπούσανε διαδοχικά τη ρασιά.

Τότε ήτανε μυλωνάς ο Ανδρεαδάκης ο Νικόλας, του Στέλιο ο πατέρας, ο οποίος ήτανε ένας από τους καλύτερους μυλωνάδες και στο αλεύρι και στη ρασοτριβή, με βοηθό έναν από του Τσιβαρά το Μαρουλή. Ο μυλωνάς κάθε τόσο έπρεπε να αλωνίζει το μύλο για να κόβει, με μια ειδική τσαπέτα.

Μετά από αυτούς του μυλωνάδες ανέλαβε ο Ζερβός ο Παναγιώτης με τον Τσιντάρη τον Κωστή μέχρι το 1965 περίπου οπότε δεν υπήρχε πλέον σιτάρι και σταμάτησε η λειτουργία του μύλου.

Στη ρασοτριβή, ο μυλωνάς έπρεπε να ξέρει πόσες μέρες έπρεπε να τη χτυπήσει για να μη βάζει νερό. Μετά το χτύπημα οι γυναίκες κόβανε τη ρασιά και ράβανε το ράσο.

Οι ιδιοκτήτες του μύλου δεν ήταν Αρμενιανοί ήτανε Φρεδιανοί. Από τα παιδιά τους ένας ιδιοκτήτες είναι ο Κονταρός ο Στέλιος από τις Βρύσες, ο γιος του Λαδογιάννη, του Χαβρέ του Γιώργη ο πατέρας, ο παπα Γαβριήλ, δηλαδή ήταν κάμποσα μερίδια. Εκτός από τον Αποκώρονα, και στο αλεύρι και στη ρασοτριβή, ερχότανε και όλα τα Κεραμιά και για τα ράσα από τα Ασκύφου και από τα πρώτα, κοντινά χωριά των Σφακιών γιατί εκείνη την εποχή δεν υπήρχε άλλος μύλος. Μετά οι παπάδες που είχανε το μετόχι πάνω στ Άπτερα είχανε φτιάξει ένα μύλο στο Μανταμά στα Πλατανάκια.

Να έρθουμε στο θέμα της αναστήλωσης. Το δεύτερο εξάμηνο του 1993 είχα βρει τον Ανδριαννάκη το Μιχάλη και τον είπα ότι έχουμε ένα μνημείο στους Αρμένους το οποίο θέλει αναστήλωση και μου λέει βρες μου τους ιδιοκτήτες να δούμε αν δέχονται να τον παραχωρήσουν, και να στείλω έναν μηχανικό να δει τι χρειάζεται και να υπολογίσει και τη δαπάνη και να βάλομε μπροστά. Εγώ βρήκα τους ιδιοκτήτες και μου είπαν ότι εφόσον πρόκειται για κοινοτικό έργο το παραχωρούμε με το αζημίωτο. Αυτή η συζήτηση κράτησε μέχρι το τέλος του 1994, οπότε πέρασε στα γραφειοκρατικά να κοιτάξει να το εντάξει στο υπουργείο πολιτισμού, οπότε τέλος του 1994 εγώ έφυγα και ανέλαβε ο πρόεδρος της κοινότητας ο Νίκος ο Μαντωνανάκης και ο μύλος παραμένει σήμερα όπως είναι.

Ο δήμαρχος Παντελής Καραγιαννάκης απ ότι είχα διαβάσει στην εφημερίδα «Τα εν Δήμω» διέθεσε ένα ποσό και αναστήλωσε το μύλο που είναι στα Πλατανάκια. Όπου δεν πάει κανένας να τον δει επειδή είναι μακριά και δεν αναστήλωσε τον Αρμενιανό μύλο που είναι δίπλα στο δρόμο. Την ίδια συζήτηση επανέλαβα με τον νέο δήμαρχο το Βλαχάκη από τον οποίο ζήτησα να αναστηλώσει το μύλο δίπλα από τον οποίο υπάρχει ένας μεγάλος πλάτανος να κάνει και μια ταβέρνα ή ένα αναψυκτήριο για το καλοκαίρι. Κάτι το οποίο μου υποσχέθηκε.

**Αφηγητής Δημήτρης Πριπάκης
Για την απομαγνητοφώνηση
Στέλιος Τσακιράκης**

ΜΑΘΗΤΩΝ ΛΟΓΟΣ

Ο νερόμυλος του χωριού μου

Ο ΜΥΛΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑ για το άλεσμα και τον τεμαχισμό διαφόρων στερεών. Οι μύλοι χωρίζονται σε νερόμυλους και ανεμόμυλους. Ενώ πριν όμως πριν από περίπου 60 χρόνια υπήρχαν πάρα πολλοί μύλοι σε ολόκληρη την Ελλάδα, σήμερα σχεδόν όλοι είναι σε πολύ άσχημη κατάσταση. Ένας νερόμυλος υπάρχει ακόμα και σήμερα όμως στο χωριό μου στους Αρμένους Αποκορώνου και αυτός σε άσχημη κατάσταση.

Το ζήτημα βεβαίως, δεν είναι να έχει πρώτη ύλη ο μύλος για να λειτουργήσει. Πιο σημαντικό είναι να υπάρχει και ο κατάλληλος άνθρωπος να αναλάβει τη λειτουργία του, να γίνει μυλωνάς. Λέμε να γίνει, γιατί με τη διακοπή της λειτουργίας των νερόμυλων, χάθηκαν και οι μυλωνάδες. Όσοι από αυτούς, που σήμερα λογίζονται ως μυλωνάδες, είναι οι τελευταίοι μιας άλλης τάξης ανθρώπων, αυτών που συνήθως ασχολούνταν με άλλα επαγγέλματα και κατά περιόδους αναλάμβαναν να κινήσουν τον τοπικό μύλο ο οποίος ως συνήθως άνηκε σε κάποια εκκλησία ή και μοναστήρι.

Ήξερε δεν ήξερε λοιπόν ο άνθρωπος, ανέλαμβανε και με τα ποσοστά που έπαιρνε από τα αλεστικά βελτιώνει τη ζωή της οικογένειάς του. Το αλεύρι με το οποίο πληρώνονταν οι μυλωνάδες, σύμφωνα με κάτοικο του χωριού, λεγόταν αξάι. Η μυθολογία που περιέβαλε τους μυλωνάδες, όπως και η πολυπραγμοσύνη

τους, έμειναν στην ιστορία κάθε τοπικής κοινωνίας και χαρακτηριστικές φράσεις έχουν ενσωματωθεί στο λεξιλόγιο. Η πολυπραγμοσύνη ήταν ένα απαραίτητο στοιχείο να γίνει κάποιος μυλωνάς γιατί δεν ήταν μόνον η φροντίδα που έπρεπε να δείχνει για το αυλάκι που έφερε το νερό από το ρέμα στο μύλο, ήταν και οι δεκάδες λειτουργίες που απαιτούσαν την προσοχή του.

Γύρνα φτερωτή του μύλου...

Όλα ξεκινούσαν από το αυλάκι, το οποίο απαιτούσε καθημερινή επιθεώρηση. Ιδιαίτερη φροντίδα ήθελε επίσης και το σημείο που το αυλάκι έπεφτε στη μεγάλη κάναλη. Δεν έπρεπε να είναι ούτε λίγο ούτε πολύ αλλά ακριβώς όσο χρειαζόταν να κινήθει η φτερωτή.

Η φτερωτή έθετε σε κίνηση το πάνω μυλόλιθι το οποίο γύριζε με ταχύτητα ανάλογη με τη δύναμη του νερού και άλεθε τον καρπό που έριχνε με προσοχή στην ειδικά διαμορφωμένη τρύπα και μετά το άλεσμα, μέσω ενός ειδικού χρονού κατέληγε σε ένα δοχείο ή σε ένα τσουβάλι. Έτσι λειτουργούσε ο νερόμυλος. Μια λειτουργία εξαιρετικά απλή αλλά παράλληλα και τόσο σύνθετη, μια σειρά από επί μέρους λειτουργίες που κατέληγαν όπως κάθε μηχανή σε ένα σκοπό, το άλεσμα. Αυτό ήταν ο νερόμυλος, μια τεράστια μηχανή. Μια μηχανή που αξιοποιούσε τις γνώσεις του ανθρώπου πάνω στις δυνάμεις της Φυσικής. Η ενέργεια του νερού, η αντοχή των υλικών, η

τριβή ήταν τα φαινόμενα εκείνα που υπέτασσε για λογαριασμό του. Μια μηχανή που δεν απαιτούσε τίποτα περισσότερο από τη φροντίδα και τον συνεχή έλεγχο.

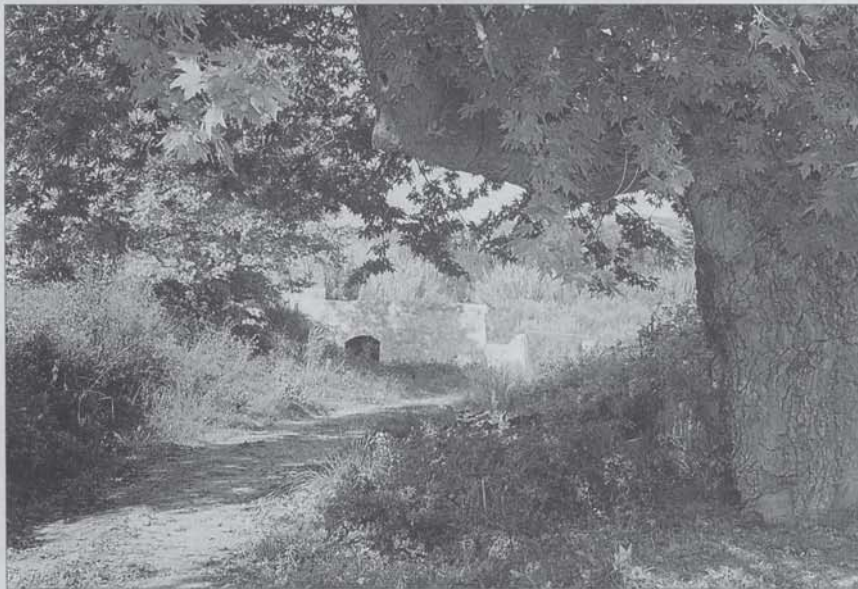
Ο μυλωνάς έπρεπε να ξέρει να επισκευάζει ή να αντικαθιστά συνεχώς τα ξύλινα εξαρτήματα και τα εργαλεία. Το φαινομενικά απλό αυτό σύστημα για να κινήθει ήθελε δεκάδες ξύλινες σφήνες, καρφιά και σανίδια. Όλα αυτά έπρεπε να τα κατασκευάσει μόνος του και μόνος του να τα τοποθετήσει.

Την ίδια φροντίδα ήθελαν και τα μυλόλιθα. Οι στρογγυλές αυτές τελεκημένες πέτρες ήθελαν ιδιαίτερη προσοχή να μην ανάψουν από την κίνηση. Φροντίδα ήθελε και η ροή του νερού. Δεν έπρεπε να πέσει ούτε μια σταγόνα στο άλεσμα γιατί θα καταστρέφονταν.

Εκτός από τη μηχανή, φροντίδα ήθελε και το κτίριο το οποίο διαρκώς υπέφερε από την υγρασία και τις ρίζες των πλατάνων. Οι μύλοι ήταν συνήθως μικρά κτίρια η ξύλινα κτίρια σκεπασμένα με πέτρες ή τσίγκους και εκτός από τον κυρίως χώρο όπου λειτουργούσε η μηχανή, δίπλα του ήταν χτισμένα διάφορα κτίρια για την αποθήκευση του καρπού, τη διαμονή των ανθρώπων και τον σταβλισμό των ζώων. Όλα αυτά ήταν στη φροντίδα του μυλωνά και περισσότερο απ' όλα ήταν η φροντίδα της κάναλης, του μεγαλειώδους αυτού ξύλινου σωλήνα που οδηγούσε το νερό στη φτερωτή. Η κάναλη ήταν το πιο λεπτό εξάρτημα του μύλου και ήθελε ιδιαίτερη προσοχή γιατί η επισκευή της απαιτούσε ιδιαίτερο κόστος και πολύ κόπο.

Ο μύλος του χωριού μου, των Αρμένων Αποκορώνου, από όσο θυμούνται κάτοικοί του, λειτουργούσε από πριν την κατοχή, μέχρι και το 1965. Ο τελευταίος μυλωνάς του λεγόταν Κωνσταντίνος Τσινταράκης. Αν και έγιναν προσπάθειες αναπαλαίωσης του από έξω, από μέσα δεν έγινε τίποτα τέτοιο, και κάτι που μου έκανε εντύπωση. Κανένα από τα παιδιά του χωριού και των γύρω χωριών δεν ήξεραν καν ότι το χωριό είχε κάποτε νερόμυλο (ανάμεσά τους και εγώ) και οι ενήλικες με δυσκολία μπορούσαν να θυμηθούν τη θέση του (εννοείται όχι αυτοί που τον είχαν προλάβει να λειτουργεί αλλά τα παιδιά τους). Κρίμα! Γιατί δεν είναι μόνο ένα μισογχεμισμένο κτίριο που κάποτε δεν ήταν έτσι, αλλά ένα κομμάτι της ιστορίας μας που κάποτε θα έχει ξεχαστεί τελείως...

Νίκος Μωραϊτάκης

Αι Γιάννης ο Θεολόγος

Ολοκληρώθηκε το ανασκαφικό και αναστηλωτικό έργο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, 13η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, στο εσωτερικό της εκκλησίας του Αι Γιάννη του Θεολόγου.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ -ψηφιδωτά και αρχιτεκτονικά μέλη- που είχαν εντοπισθεί τυχαία πριν τριάντα χρόνια από τον Έφορο κ. Μπομπουδάκη, στον περίγυρο της εκκλησίας, υποδεικνύουν ότι εκεί πρέπει να βρισκόταν ένας πολύ μεγάλος Παλαιοχριστιανικός ναός (6ος αιώνας), ο οποίος εκτείνεται κάτω από το δρόμο και τον αύλειο χώρο της σημερινής εκκλησίας.

Όπως μας είπε, σε παλαιότερη επικοινωνία μας, ο προϊστάμενος της 13ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, κ. Μιχαήλ Ανδριανάκης «η εκκλησία που βρέθηκε κάτω από τη σημερινή είναι μονόχωρη και είναι της ίδιας περιόδου με τον Άγιο Νικόλαο στα Κυριακοσέλια. Τα στοιχεία που έχουν βρεθεί από την ανασκαφή είναι σημαντικά. Πιστεύουμε ότι οι Αρμένιοι, με όνομα που αγνοούμε σήμερα, θα πρέπει κατά την Παλαιοχριστιανική εποχή (4ος μέχρι 7ος αιώνας μετά Χριστό) να ήταν ένα πολύ σημαντικό κέντρο, μια και έχουμε και την άλλη περίπτωση, της Βασιλικής της Παναγίας, δηλαδή δυο μεγάλες εκκλησίες, σε πολύ μικρή απόσταση, σε έναν οικισμό».

Από τη λειτουργία που έγινε στον Αϊ Γιάννη, στις 14 Σεπτεμβρίου του Τιμίου Σταυρού.

Πλέον, μετά την ολοκλήρωση των ανασκαφών και των έργων, η λειτουργία γίνεται στη θέση της παλαιάς Αγίας Τράπεζας, στο χαμηλό επίπεδο, χωρίς ο κόσμος να κατεβαίνει κάτω, επίσης παρέμεινε η μισή εκκλησία προσβάσιμη στο υψηλό επίπεδο, χωρίς να καταχωθούν τα ευρήματα.

Γ.Τ.

Το πανηγύρι του Αι Γιαννιού

Μεγάλη προσέλευση κόσμου στο πανηγύρι του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στις 8 Μαΐου. Στον ναό έχουν τελειώσει έσωθεν οι εργασίες ανασκαφών από την Αρχαιολογία, όπου έχουν από τις ανασκαφές εμφανισθεί σημαντικά ευρήματα όπως ψηφιδωτά τοιχογραφίες και άλλα. Ο ναός μπορεί να λειτουργείται στο εξής και είναι ένα σημαντικό βυζαντινό μνημείο, για κάθε ντόπιο και ξένο επισκέπτη.

Ο εφημέριος παπά Μανώλης Νικολακάκης και τα μέλη του εκκλησιαστικού συμβουλίου ευχαριστούν από καρδιάς τον κ. Κωνσταντίνο Κουτσουπάκη κρεοπώλη, για τη δωρεά τις εικόνες του Αγ. Ιωάννου

και την προσφορά κρέατος καθώς επίσης και τον κ. Αντώνιο Χαλβαδάκη τεχνίτη Αρχαιολόγο για την προσφορά κρέατος, τον κ. Μιχαήλ Ορφανάκη, τον καφετζή για την προσφορά κρασιού και αναψυκτικών, καθώς και των άλλων ανωνύμων χωριανών για τις προσφορές τους, για να έχει αυτή την πανηγυρική χαρά αλλά και λαμπρότητα το πανηγύρι του Αγίου Ιωάννου.

Και του χρόνου με υγεία.

Παπά Μανώλης

03 Τα θησαυρίσματα μνήμης των γερόντων μας

Δημοσιεύουμε σήμερα το τρίτο μέρος των αναμνήσεων του Παύλου Αντ. Κουτσουπάκη, ο οποίος μετά τον τορπιλισμό της «Ελλης», όπου ήταν μέσα και κατάφερε να σωθεί, μεταφέρθηκε στο Ναύσταθμο της Σαλαμίνας, στο θωρηκτό «Αβέρωφ».

Το αντιτορπιλικό «Ολγα»

ΜΑΣ ΕΔΩΣΑΝ ΡΟΥΧΑ, παπούτσια και σάκο. Καθίσαμε δύο μέρες, μας έδωσαν έξοδο για να βγούμε έξω. Εγώ πηγαίνοντας στον Πειραιά, είδα το επιβατικό πλοίο να φεύγει για την Κρήτη. Δεν έχασα καιρό και μπαίνω μέσα. Το πρωί έφτασα στην Κρήτη. Κάθισα 4 μέρες, και επέστρεψα. Με τιμώρησαν βέβαια, μου έκοψαν τα μαλλιά μου από τον πάτο.

Την επόμενη μέρα μας πήγαν στον Σκαρμαγκαλά που μεταφέραμε μέσα σε μαούνες τα συρματοπλέγματα και τα τοποθετούσαμε στα στόμια των λιμανιών. Αυτό κράτησε περίπου 10 μέρες. Τα χέρια μου πρήστηκαν και έγιναν σαν τα ψωμιά τα ανεβατά. Κάθισα μερικές μέρες και επέστρεψα πάλι στο Αβέρωφ. Εκεί βρήκα το Λευτέρη Σπανουδάκη από το Νιό Χωριό να είναι ξαπλωμένος στο μεσαίο πύργο (πυροβόλο). Στα μέσα του Σεπτεμβρίου μετατέθηκα στο τορπιλοβόλο Κίος. Κάθισα όμως πολύ λίγο. Ήρθε σήμα και μετατέθηκα στο Αντιτορπιλικό Ιέραξ όπου και με αυτό συνέχισα και στην Μ. Ανατολή.

Με κυβερνήτη τον πλοίαρχο Καββαδία και ύπαρχο τον Πανυλή από τα Μέθανα που δεν άργησε να γίνουμε δύο καλοί φίλοι, συμπλήρωσε το καράβι με πλήρωμα πήγαμε φορτώσαμε πυρομαχικά από τις αποθήκες του Ναυστάθμου κάναμε μερικά γυμνάσια και περνούσε ο καιρός. Στις 27 Οκτωβρίου 1940 πήρα έξοδο, πήγα στον Πειραιά και συγκεκριμένα στην Καστέλα στον Προφήτη Ηλία σε ένα ξάδερφο μου τον Μιχάλη Κουτσουπάκη. Είχε παντρεύει την αδελφή του με ένα Αλεξαντράκη. Πηγαίνοντας μου είπε ο ξάδερφος μου: Καλά που ήλθες να πάμε μαζί σε ένα πάρτι στο Μοσχάτο. Πράγματι πήγαμε, και καθίσαμε μέχρι τις δύο μετά τα μεσάνυχτα.

Επιστρέφοντας για το σπίτι με τα πόδια, όταν ανεβαίναμε την ανηφοριά, προς τον Προφήτη Ηλία έσβησαν τα φώτα. Μου λέει ο Μιχάλης: "Γιατί να οβήσουν τα φώτα; Κάτι δεν πάει καλά".

Πήγαμε σπίτι και ξαπλώσαμε. Στις 6 το πρωί άρχισαν οι σειρήνες να ουρλιάζουν. Πεταχτήκαμε από τα κρεβάτια μας και τα ραδιόφωνα να λένε ότι μας κήρυξε τον πόλεμο ο Μουσολίνι.

Ακόμη κι όταν γύρισα από την Μέση Ανατολή το κοριτσάκι της εξαδέλφης μου - που τότε ήταν πολύ μικρό - μας έλεγε ότι ντύθηκα πολύ βιαστικά και κατέβηκα στο λιμάνι του Πειραιά που περίμεναν οι «Ευκέρειες», μικρά καραβάκια να μας μεταφέρουν στο Ναύσταθμο όπως και έγινε. Πήγε ο καθένας στο καράβι του όπου και προετοιμαστήκαμε για να αντιμετωπίσουμε τον εισβολέα. Αρχίσαμε να συνοδεύουμε τα εμπορικά καράβια να μεταφέρουν στρατό και άλλα εφόδια για το μέτωπο.

Θυμάμαι ένα περιστατικό ανοικτά της Καρύστου που χτύπησε συναγεμός συνοδεύοντας ένα επιβατικό γεμάτο στρατό για το μέτωπο εγώ πρώτη φορά στη ζωή μου φοβήθηκα τόσο πολύ που λερώθηκα επάνω μου.

Αυτό ήταν και το βάπτισμα μου από κείνο το βράδυ, πιστέψτε με ειλικρινά δεν ξανά φοβήθηκα καθόλου στη διάρκεια του πολέμου.

Περιπολώντας και συνοδεύοντας νηοπομπές κατρακυλούσε ο καιρός. Θυμάμαι περάσαμε τον ισθμό της Κορίνθου που κόσμος είχε μαζευτεί από πάνω και μας πέταγαν λουλούδια που γέμισε το κατάστρωμα.

Τρία πολεμικά ο Γεώργιος, ο Ιέραξ και ο Αετός, το βράδυ βομβάρδισαμε το λιμάνι της Αυλώνας και επιστρέψαμε από το Κάβο Μαλλιά και πάλι στον ναύσταθμο της Σαλαμίνας για ανεφοδιασμό. Μέχρι τώρα τα πράγματα ήταν καλά. Τώρα αρχίζουν τα δύσκολα.

Τον Απρίλιο του 1941 την Μεγάλη Εβδομάδα βρισκόμαστε στον όρμο των Μεγάρων που είχαμε συνεχώς βομβαρδισμούς, διότι μας κήρυξε τον πόλεμο και η Γερμανία.

Ένα πρωί με φώναξε ο ύπαρχος και μου

είπε να πάω στην Αθήνα, εγώ ήξερα το σπίτι του, Ομήρου 8, και να του φέρω τα ρούχα του. Πράγματι πήγα, πήρα σε μια βαλίτσα ότι μου είχε και τη σήκωσα για να πάω στην πλατεία Κουμουνδούρου για να πάρω το λεωφορείο να πάω στα Μέγαρα. Εκεί συνάντησα τον υποπλοίαρχο Μπράτσο. Με ρώτησε που πάω με τη βαλίτσα, και του είπα πως πηγαίνω στο καράβι στα Μέγαρα. Μου λέει επί λέξει: Πήγαινε στο σπίτι σου, το καράβι το βούλιαξαν στον Ωροπό. Εγώ τα έχασα προς στιγμή. Κάθισα σε ένα παγκάκι και σκέφτηκα πολλή ώρα. Τελικά πήρα την απόφαση να πάω στο Υπουργείο Ναυτικών όπου και πήγα με τη βαλίτσα στον ώμο. Στο υπουργείο γινόταν ο χαμός. Κανείς δεν ήξερε τι να σου πει. Τελικά μετά από πολλή ώρα βρήκα ένα πλοίαρχο, τον ρώτησα για το καράβι, μου είπε πως το καράβι το βομβάρδισαν, αλλά δεν το βούλιαξαν, εσύ ότι θέλεις κάνε. Αν θέλεις να πάρεις απολυτήριο να πας στο σπίτι σου. Εγώ δεν τον απάντησα αλλά σκέφτηκα αρκετή ώρα και τελικά πήρα την απόφαση να πάω στα Μέγαρα όπως και έγινε. Πήγα λοιπόν στην προβλήτα των Μεγάρων όπου ήταν πια βράδυ. Εκεί βρισκόταν η βενζινακάτος του Κουντουριώτη, και περιέμενε τον κυβερνήτη. Όταν ήρθε ο κυβερνήτης τον λέω: Κύριε κυβερνήτα σας παρακαλώ να με πάρετε στο καράβι σας διότι μου είπαν ότι το καράβι μου βούλιαξε, μου είπε: Όχι, το καράβι δεν βούλιαξε, θα έρθει αύριο αλλά εγώ θα φύγω. Αλλά θα σε πάω σε άλλο καράβι μέχρι να έρθει το δικό σου. Πράγματι με πήρε, με προώθησε στο Όλγα εγώ δεν είχα φάει τίποτα, πεινούσα πάρα πολύ, πήγα στον αποθηκάριο ονόματι Κοκκινάκη από την Κίσιναμο να μου δώσει λίγο ψωμί ή γαλέτα με ελιές, δεν μου έδωσε παρά μετά από παρέμβαση του οπλονόμου. Την νύχτα η Όλγα πήρε σήμα να πάει έξω από την Κρήτη διότι είχε τρακάρει ο Λέων με το επιβατικό πλοίο το Άρτενα και του είχε φύγει όλη η πρύμνη. Όταν φτάσαμε εκεί το είχαν δέσει και το πήγαιναν στο λιμάνι της Σούδας.

Το Όλγα επέστρεψε στα Μέγαρα. Το πρωί γύρω στις 8 η ώρα ήρθε ο Ιέραξ, μου έδωσαν μια βενζινακάτο και με πήγε στο καράβι.

Λημονήσα να σας πω τις ώρες που καθόμουν στην προβλήτα στα Μέγαρα έφευγαν από τα καράβια Αετός, Ψαρά και από τα άλλα καράβια που βρισκόταν εκεί τα πληρώματα των καραβιών που γινόταν χαμός να πετάνε τα καπέλα τους και άλλα σήματα του ναυτικού και να φύγουν πανικόβλητοι. Το αντιτορπιλικό Αετός να αδειάζει σχεδόν. Μόνο οι Νησιώτες έμειναν.

Στο επόμενο φύλλο μας η συνέχεια των αναμνήσεων του Π. Κουτσουπάκη.

Οι Αρμενιανοί κριγιοί στο Κουτούτο

ΕΝΑΣ ΟΜΙΧΛΩΔΗΣ ΘΡΥΛΟΣ καλύπτει την ύπαρξη και τη λειτουργία των Κριών στη τοποθεσία Κουτούτο. Εκείνο που μεταφέρεται από γενιά σε γενιά, είναι ότι ήταν το πρώτο αντλητικό συγκρότημα της κοινότητας και ότι κατά τη λειτουργία τους έκαναν έναν εντυπωσιακό θόρυβο γκντούπ - γκντούπ λες ήταν δυο κριάρια που κουτουλούσαν μεταξύ τους.

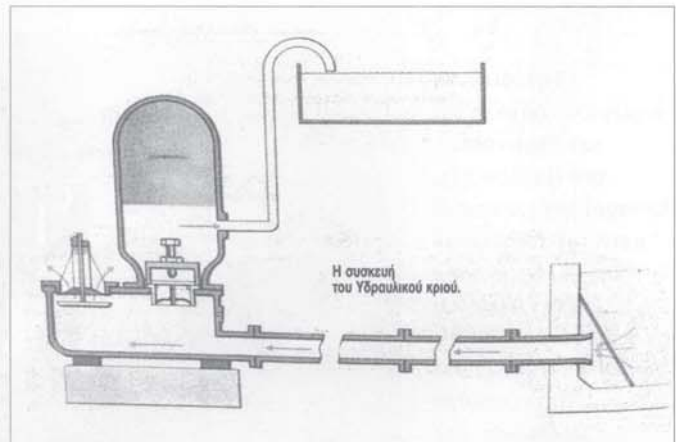
Από τις πληροφορίες που συγκεντρώσαμε από τους παλιότερους του χωριού μας! το έργο άρχισε το 1949 και περιλάμβανε τους Κριούς, το αντλητικό συγκρότημα δηλαδή, το δίκτυο που θα μετέφερε το νερό στη δεξαμενή (το καταθλιπτικό δίκτυο), και τη δεξαμενή.

Ας σημειωθεί ότι μέχρι τότε οι ανάγκες του χωριού σε νερό γίνονταν με τα σταμινιά και τις λαήνες που τα φόρτωναν στα γαϊδουράκια ή κουβαλιόντουσαν με τα χέρια. Φιλοδοξία του έργου δεν ήταν να βάλει νερό σε κάθε σπίτι αλλά να πλησιάσει το νερό

στα σπίτια τοποθετώντας ένα δίκτυο με κοινοτικές - δημόσιες βρύσες σε όλες τις γειτονιές. Μερικές από αυτές τις βρύσες υπάρχουν ακόμα.

Επειδή το έργο ήταν πολυέξοδο, κληθήκαν και οι Αρμενιανοί της Αμερικής να συνεισφέρουν τον οβολό τους. Άλλοι αναφέρουν ότι χρηματοδοτήθηκε αποκλειστικά με έρανο που έγινε από τους Αρμενιανούς της Αμερικής με το συντονισμό του Γιάννη Σπυριδάκη. Πρόεδρος της Κοινότητας εκείνη την περίοδο ήταν ο Αντώνης Παπαμαρκάκης και επιστάτης του έργου ο Γιάννης Τερεζάκης.

Η διάρκεια κατασκευής του έργου κράτησε 2-3 χρόνια και άλλο τόσο περίπου η διάρκεια λειτουργίας του. Η δεξαμενή κατασκευάστηκε στην απάνω γειτονιά και είναι η ίδια που χρησιμοποιούσε το χωριό μέχρι πριν 10 χρόνια, ενώ το δίκτυο ήταν από σωλήνες αμιάντου και ακολουθούσαν τη διαδρομή που ακολουθούν και σήμερα, μόνο που

Σκαρίφημα από το ρεπορτάζ του Γ. Κάκανου στα «Χανιώτικα Νέα» της 9ης Απριλίου 2005.

σήμερα είναι μαντεμένιες.

Οι ανηψωτές κρούσης ή αλλιώς υδραυλικοί κριοί, εκμεταλλεύονται την ενέργεια του τρεχούμενου νερού για να ανηψώσουν ένα μέρος του σε μεγαλύτερο ύψος. Πρόκειται για μία εφεύρεση του Ζοζέφ Μογκολφιέρ στα 1796, ο οποίος να σημειώσουμε ότι μαζί με τον αδελφό του εφηύραν το αερόστατο.

Οι ανηψωτές μπορούν να ανεβάσουν το νερό σε ύψος 6-7 φορές μεγαλύτερο από το ύψος της παροχής. Το νερό από μια δεξαμενή ή ένα ποτάμι που βρισκείται ψηλότερα ρέει σε έναν αγωγό και χύνεται από μια βαλβίδα κρούσης με συνεχώς αυξανόμενη ταχύτητα.

Όταν αυξηθεί η ταχύτητα, συμπρασύρεται η βαλβίδα και κλείνει απότομα. Από το απότομο σταμάτημα

της ροής του νερού δημιουργείται ένα κύμα πίεσης, μια προσωρινή αύξηση της πίεσης, η οποία πιέζει το νερό μέσα στο δοχείο εκτόνωσης και στη συνέχεια στον αγωγό ανύψωσης. Σ' αυτή την επιβράδυνση της ροής του νερού μηδενίζεται η κινητική ενέργεια του νερού και προκαλείται υδραυλικό πλήγμα, όπως συμβαίνει μερικές φορές όταν κλείσουμε απότομα τη βρύση στο σπίτι μας.

Το ρυθμικό χτύπημα της βαλβίδας κρούσης ακούγεται συνήθως από πολύ μακριά.

Σήμερα δεν χρησιμοποιούνται πια τέτοιες αντλίες, είναι όμως ενδιαφέρουσα η αρχή λειτουργίας του.

Γιάννης Σ. Τσακιράκης

¹ Μιλήσαμε με το Μιχάλη Γιανναράκη, το Ζαχάρη Καβρουλάκη και το Βασίλη Καβρουλάκη.

Ο εναπομείνας μοναχικός πλέον κριός, στο χώρο όπου λειτουργεί το δημοτικό αναψυκτήριο «Ο Τζιτζιζας». Στην μικρή φωτογραφία η πινακίδα κατασκευής, όπου διακρίνεται το εργοστάσιο, "John Blake" και ο τόπος κατασκευής στην Αγγλία.

Αποκαλυπτήρια προτομής

ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΔΑΜΠΡΟΤΗΤΑ, επισημότητα και άρτια οργανωμένα έγιναν τα αποκαλυπτήρια της προτομής του ήρωα Μακεδονομάχου οπλαρχηγού Λεωνίδα Παπαμαλέκου στις 12 Αυγούστου στις 7:30 μμ στο Βάμο Αποκορώνου. Τα αποκαλυπτήρια συνδιοργανώθηκαν από την Νομαρχία Χανίων, το δήμο Βάμου, τους πολιτιστικούς Συλλόγους του Βάμου, τον τοπικό και των Αθηνών και βέβαια με τη Ομοσπονδία Σωματείων Αποκορώνου. Μετά τα αποκαλυπτήρια και τις καταθέσεις στεφάνων, ομιλητές κατά σειρά ήταν: ο Νομάρχης Χανίων κ.Γρηγόρης Αρχοντάκης, ο δήμαρχος Βάμου κ.Λεωνίδας Λιμαντζάκης, ο πρόεδρος του συλλόγου Βαμιανών Αττικής «Ο ΒΑΜΟΣ» κ. Μανώλης Μπολανάκης, η πρόεδρος του τοπικού συλλόγου κ.Αικατερίνη Βενετάκη, και ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνου κ. Γιάννης Τερεζάκης. Ακολούθησε ο κεντρικός ομιλητής κ. Νίκος Παπαδάκης. Στη συνέχεια όλοι οι προσκεκλημένοι και παρευρεθέντες έτυχαν την πλούσια Βαμιανή φιλοξενία στο προαύλιο του Γυμνασίου Βάμου, καθώς και Κρητικό γλέντι.

Δημοσιεύουμε την ομιλία του Γιάννη Τερεζάκη, Προέδρου της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνου και Προέδρου του Συλλόγου Αρμενιανών Αττικής

Κυρίες & κύριοι

Η Ομοσπονδία Σωματείων Αποκορώνου παρεργίσκεται σήμερα εδώ, με ιδιαίτερη συγκίνηση και σεβασμό, γιατί τα σημερινά αποκαλυπτήρια της προτομής του ήρωα αγωνιστή Μακεδονομάχου-οπλαρχηγού Λεωνίδα Παπαμαλέκου στο τόπο καταγωγής του αποτελούν συνέχεια της τοποθέτησης της ίδιας προτομής, από την Ομοσπονδία προ τριετίας στη Σιάτιστα Κοζάνης στο τόπο θυσίας του, στις 4 Νοεμβρίου του 1912 ενάντια στο κατακτητή. Η προτομή ιστορικά θα πω στήθηκε εκεί επί προεδρίας του επιτίμου προέδρου της Ομοσπονδίας κ. Γιάννη Λεντάρη και Δημάρχου

Γιάννη Νάκου που τιμά σήμερα με την παρουσία του τα σημερινά αποκαλυπτήρια, αποτελεί δε ιδιαίτερη τιμή, η παραχώρηση του χώρου μπροστά από το δημαρχείο της πόλης, όπου τοποθετήθηκε δίπλα στο Ηρώο και δίπλα από την προτομή του άλλου ήρωα Μακεδονομάχου γιατρού Μιχάλης Αναστασάκη, από την Σηλιά Κισσαμίων αρχηγού των εθελοντών Κισσαμιτών. Έκτοτε ανελλιπώς κάθε χρόνο, 4 Νοεμβρίου η Ομοσπονδία Σωματείων Αποκορώνου συμμετέχει στις εκδηλώσεις του Δήμου για την απελευθέρωση της Σιάτιστας, με παραδοσιακές στολές και λάβαρα συλλόγων μελών της, στην παρέλαση καταθέσεις στεφάνων,

στην εκεί προτομή του ήρωα και ότι άλλο έχει σχέση με το γεγονός, μαζί μας συμμετέχουν ο σύλλογος Βαμιανών, ο σύλλογος Κισσαμιτών και ο σύλλογος Φρεδιανών με επικεφαλής τον Δήμαρχο του Φρέ κ. Νίκο Γιαννούλη, και εδώ πρέπει να πω ότι στην ίδια μάχη εθελοντές μαχητές που έπεσαν στο πεδίο της Μάχης ήταν και οι Γιάννης Ανδρουλάκης και Γιώργης Καγιανιάκης από το Φρέ. Η εκτίμηση αρχών και δημοτών προς τους Αποκορωνιώτες, και γενικά τους Κρητικούς απεργραπτη, όπως και η δική μας παρουσία εκεί αποτελεί διαφήμιση όπως έχω πει της Κρήτης. Η προσφορά του ήρωα Λεωνίδα Παπαμαλέκου στην πατρίδα έχει εκτιμηθεί. Εγώ θα αναφέρω τι γράφει για την Μάχη της Σιάτιστας και το Λεωνίδα Παπαμαλέκο ο αγωνιστής και οπλαρχηγός σε αυτήν την μάχη δικηγόρος Σταύρος Κελαϊδής. “Ήτο επικεφαλής 63 αντρών, εφονευθεί στις 4 Νοεμβρίου 1912, αλλά το αίμα του ως και των λοιπών πεσόντων και τραυματισθέντων δεν επήγε επί ματαίω διότι έκρινε οριστικώς την τύχη της πατριωτικότητας και ελληνικότητας αυτής πόλεως, τον εκλάψαμεν και τον εθάψαμεν μετά τιμών ως έπρεπε.” Η τοποθέτηση της προτομής σήμερα εδώ δεν είναι να στολίζει και να κοσμεί την πλατεία, αλλά πρέπει να αποτελέσει μνημείο αντίστασης στη λήθη και μνημείο αναφοράς για τους νεότερους. Εγώ σήμερα θα ήθελα να συγχαρώ τις αρχές του Βάμου και ιδιαίτερα τον πρόεδρο του συλλόγου των Αθηνών, κ. Μανώλη Μπολανάκη που με την ανάληψη της προεδρίας του στο σύλλογο, έχοντας την προτροπή, την συμβουλή και την στήριξη και της Ομοσπονδίας έβαλε πρώτη προτεραιότητα την προτομή του οπλαρχηγού και την τοποθέτηση της στο Βάμο, και αυτό αποτελεί τιμή για το Βάμο. Επίσης ευχαριστώ εκ μέρους της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνου όλους εσάς για την εδώ παρουσία σας, και για τον ήρωα να φωνάξω “ΑΘΑΝΑΤΟΣ”.

Σας ευχαριστώ

☞ συνέχεια από τη σ. 5

δοξάζουμε το χωριό με τ’επιστήμες ντως.

Μα η πλια γουστόζικη παράσταση, κι ας μην είχε γλυκάδια και νεφραμιές, ήταν η δεύτερη που την «ετίμησε με την παρουσία του», ο παπά-Χριστόφορος, καθώς «είχε την ευτυχία» να μας την αναγγείλει ο δάσκαλος από «διδασκαλοκαθέδρας», προσφωνώντας τον παπά και ξεκινώντας το «επόμενο, περί κρανίου του ανθρώπου» μάθημά του.

Μόνο που βάσταξε λίγο η «ευτυχία» του δασκάλου, γιατί του τη διάλυσε την παράσταση ο παπάς, που παρά λίγο να του την εκαταχτύπα στην κεφαλή τη γαϊδουροκεφαλή, το «εποπτικόν μέσον», δηλαδή (ποιός δαίμονας του την ομή-

νεψε και του την επρομήθεψε, μυστήριο!) που μ’αυτήν επήγε να μάσε διδάξει τον εγκέφαλο όπου βρίσκεται κι η εξυπνάδα τ’ανθρώπου.

Γιατί, ως έπιασε στα χέρια του τη «γραφάνα», ως την έλεγε, ηρακλειώτης καθώς ήτανε, την γαϊδουροκεφαλή, και να μάσε δείχνει την «έδρα», λέει, του μυαλού και της νοημοσύνης κάθε ζωντανού, και του ανθρώπου βέβαια, πρόστσε, πετάχτηκε σαν τον σίφουνα και σα να τον εκεντρώσανε ξαφνικά μπουμπούροι, ο παπά-Χριστόφορος κι αρχίνισε να σπαθοκοβεί και να φωνάζει, αποκαλώντας τον δάσκαλο βλάστημο, και, φτάνοντας στην έδρα, ν’αράψα τη γραφάνα από τα χέρια του και να την ασφεντουρά στον τοίχο.

- Αντίς να στην καταχτυπά στην κεφαλή, μωρέ αντίχριστε δαρβίνε, ραβίνε, φραγκολεβαντίνε,

γαμ... τη φραγκία σου, που θα μου γαϊδουρέψεις, μωρέ διαόλου ευρωπαϊέ, τ’ανθρώπους με τ’ανθρωπολογίες σου και τ’επιστήμες σου.

Και μ’αντές τις φωνές και τις φοβέρες του παπά-Χριστόφορου, πως θα καλέσει λαοσύναξη να τον αφορέσει και να τον αποβγάει από το χωριό διαλύθηκε κι η «παραστατική» με τη γαϊδουροκεφαλή διδαχτική κι έλαβαν τέλος οι παραστάσεις.

Αφού τα «εποπτικά-παραστατικά» μας όργανα τα φάγαμε, τηγανιστά τα μισά και τ’αποδέλεια μας τα διάλυσε ο παπάς ασφεντουρώντάς τα στον τοίχο.

**Φιλώ σας κατακούτελα
Ο ΓΕΡΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ**

(από τα «Χανιώτικα Νέα», 11/7/2000)

Αυτοί που φεύγουν...

Η «Ελευθερόπολις» εκφράζει τα θεράμια της συλλυπητήρια σε όλους του συγγενείς των αποβιώσαντων συγχωριανών μας.

Αποχαιρετισμός Γεωργίου Φρεσκάκη (1929-2007)

Διπλή και τριπλή η συγκίνηση του αποχαιρετισμού, διπλό και τριπλό το πένθος σήμερα για μένα, που έλαχε να σου πω το στερνό αντίο. Σήμερα χάνουμε τον άνθρωπο, τον συγχωριανό, τον κρητικό, τον άνθρωπο που τίμησε τον τόπο του και την καταγωγή του. Χάνουμε τον άνθρωπο με τη μεγάλη προσφορά και δραστηριότητα, με ότι είχε να κάνει με τα κοινά, τα πολιτιστικά, με σεβασμό στην εργασία του. Προσωπικά χάνω τον

δεύτερο μου πατέρα, τον νονό μου, τον άνθρωπο που ήταν περήφανος για μένα, που όχι απλά το έλεγε αλλά το ζούσε. Η σχέση μας δεν ήταν σχέση νονού και φιλιότσου, όπως λέμε στην Κρήτη, ήταν σχέση συγχωριανού, φίλου, συνεργάτου στο σύλλογο, χρόνια πρόεδρος αυτός αντιπρόεδρος εγώ. Θα πω δυο λόγια για το ποιός ήταν ο συγχωριανός, ο Γιώργης ο Φρεσκάκης. Γιός φτωχής αγροτικής οικογένειας των Αρμενών, τελείωσε πηγαίνοντας με τα πόδια το γυμνάσιο Βάμου, με τις στερήσεις και τις δυσκολίες της εποχής. Αργότερα τελείωσε την σχολή του ΟΤΕ φτάνοντας στις υψηλότερες βαθμίδες ως διοικητικός, με μεγάλη προσφορά στην υπηρεσία του. Μεγάλη προσφορά του ως διευθυντού στο Αθλητικό Κέντρο Αγ.Κοσμάς και αργότερα ως αντιπρόεδρου στον ιππόδρομο. Μεγάλη προσφορά του στα πολιτιστικά δρώμενα πολλών κρητικών σωματείων στην Αττική, διατέλεσε για πολλά έτη με μεγάλη προσφορά πρόεδρος του συλλόγου του χωριού του, του συλλόγου Αρμενιανών Αττικής, πρόεδρος του συλλόγου του χωριού της γυναίκας του, του Ορθέ Μυλοποτάμου του Ρεθύμνου. Επί πολλά έτη επίσης αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνων και αντιπρόεδρος της Παγκρητίου Ενώσεως. Παντρεύτηκε, και με τη σύζυγό του Δέσποινα αξιώθηκε να κάμει και να δει επαγγελματικά τακτοποιημένα, τα παιδιά του Δημήτρη & Μάργη. Από τους ανθρώπους που σπανίζουν στην εποχή μας αφήσει παρακαταθήκη τις αρετές του στα δυο παιδιά του, και να δώσει το κουράγιο ο χρόνος στη σύζυγό του και νονά μου, να τον θυμάται με τις καλύτερες αναμνήσεις μιας ήρεμης ζωής.

“Πλάκα να μην βαροπατείς αφού ‘χαμες το χρέος
κι ο άνθρωπος που σκέπασες δεν ήτανε τυχαίος.”

Ας είναι ελαφρύ το χόμα της Αττικής που θα σε σκεπάσει και η μνήμη σου αιωνία.

Καλό σου ταξίδι συγχωριανέ, καλό σου ταξίδι πρόεδρε, κΚαλό σου ταξίδι νονέ.

Τερεζάκης Γιάννης

Πρόεδρος Συλλόγου Αρμενιανών Αττικής
Πρόεδρος Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνων

Μνήμη Γεωργίου Φρεσκάκη

Ένας σπουδαίος Αρμενιανός, ένας σημαντικός Αποκορωνιώτης, έφυγε από κοντά μας. Ένας Χανιώτης και ένας Κρητικός που αποδείχτηκε γενναίος στον ανηφορικό αγώνα της ζωής του. Πάλεψε από παιδί για την επιβίωσή του. Ξεπέρασε δυσκολίες και ατυχίες. Οι γονείς του, του έδωσαν τις αρχές τους και την ευχή τους. Ασφαλώς είχε και την ευχή της νονάς του Μαρίκας Βασμουλάκη, μετέπειτα σύζυγος Δημητρίου Μιχελογιάννη.

Μ’ αυτά πορεύτηκε και έτσι τελείωσε γενναίως επιτυχημένος και με

Αποβιώσαντες

- Πέθανε στα Χανιά τον Μάρτιο του 2007 και ετάφη στους Αρμένους ο **Χαράλαμπος Γεωργίου Καβρουλάκης** ετών 51. Ο Χαράλαμπος ήταν σύζυγος της Στέλλας και πατέρας του Γεωργίου, της Αντωνίας - Μαρίας, της Νικολέτας, του Δημητρίου και του Παναγιώτη.
- Πέθανε στις 23 Ιουνίου του 2007 και ετάφη στους Αρμένους ο **Νικόλαος Πατεράκης** ετών 83. Ο Νίκος ήταν πατέρας του Στέλιου και της Μαρίας.
- Πέθανε στις 5 Ιουλίου 2007 στην Αθήνα και ετάφη στις 5 Ιουλίου στο Νεκροταφείο του Ζωγράφου ο **Γεώργιος Φρεσκάκης** ετών 78. Ο Γιώργος ήταν σύζυγος της Νίτσας και πατέρας του Δημήτρη και της Μαρίας.
- Πέθανε στις 8 Αυγούστου 2007 στην Αθήνα και ετάφη στους Αρμένους η **Στυλιανή Τερεζάκη** το γένος Λιοδάκη, ετών 82. Η Στέλλα ήταν χήρα του Χρήστου Τερεζάκη, και μητέρα του Γιάννη και του Μανώλη.
- Πέθανε στις 25 Αυγούστου 2007 και ετάφη στους Αρμένους η **Δήμητρα Χαλαβαδάκη** ετών 75. Η Δήμητρα ήταν χήρα του Εμμανουήλ Χαλαβαδάκη και μητέρα του Πέτρου, του Γιώργου, του Κωστή και του Μανώλη. Πέθανε στις 3 Σεπτεμβρίου 2007 και ετάφη στους Αρμένους η Χαβρεδάκη Ασπασία το γένος Χαλαβαδάκη ετών 85.
- Πέθανε στις 12 Σεπτεμβρίου 2007 και ετάφη στους Αρμένους, η **Γεωργία Βασιλείου Κοκολάκη** το γένος Τοικουδάκη, ετών 78. Η Γεωργία ήταν χήρα του Βασιλή Κοκολάκη και μητέρα του Ανδρέα και του Γιώργου.

● Πέθανε στις 25 Ιουνίου 2007 και ετάφη στους Αρμένους ο **Γεώργιος Μανιουδάκης** ετών 79. Ο Γιώργος ήταν πατέρας της Αναστασίας, της Αικατερίνης, της Ειρήνης, του Πέτρου και του Κώστα.

ήρεμη τη συνείδηση ότι έκαμε το καθήκον του για την οικογένεια του και την κοινωνία.

Ο Γιώργος ο Φρεσκάκης που ανέβηκε υψηλά την ιεραρχία του ΟΤΕ ως Διευθυντής του, ήταν πάντα συμμαχητής και συναγωνιστής όλων αυτών που αγωνιστήκανε για την εμπέδωση της Δημοκρατίας στην πατρίδα μας.

Ο Γιώργος διατέλεσε επίσης αντιπρόεδρος του Οργανισμού Ιπποδρομιών και πρόεδρος του Αθλητικού κέντρου “Άγιος Κοσμάς” (1986-1989 και 1993-1996).

Ο Γιώργος ο Φρεσκάκης είχε εκτεταμένη παρουσία στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου μας. Ήταν πρόεδρος των Αρμενιανών της Αθήνας για είκοσι χρόνια. Ακόμη και οι χωριανοί της γυναίκας του, οι Ορθιανοί, τον επέλεξαν πρόεδρο του συλλόγου τους. Υπήρξε αντιπρόεδρος της Παγκρητίου Ενωσης, από τους συλλόγους διοργάνωσε σπουδαίες εκδηλώσεις και ανέπτυξε το αγαθό και το ιδανικό της αλληλεγγύης. Ο Γιώργος ήταν το σύμβολο της αλληλεγγύης προς τους χωριανούς του, προς τους συνανθρώπους του.

Ποτέ δεν ξέχασε από που ξεκίνησε, πώς ξεκίνησε.

Οι δυσκολίες τον χαλύβδωσαν αλλά κράτησε βαθιά μέσα στην ψυχή του την τρυφερότητα, την ανθρωπιά και την αλληλεγγύη. Ήταν ένας ολοκληρωμένος άνθρωπος.

Ίσως γι’ αυτό πίστεψε τόσο πολύ στην προσφορά προς το Νομό Χανίων του ανθρωπιστή γιατρού των Αρμενών, βουλευτή Γεωργίου Μιχελογιάννη και πρωτοστάτησε μαζί με τους Αρμενιανούς της Αθήνας στο να στηθεί η προτομή του γιατρού στην πλατεία των Αρμενών.

Ο Γιώργος Φρεσκάκης είναι το παράδειγμα, είναι το σύμβολο του ήρεμου και ειρηνικού Αρμενιανού, του Κρητικού που αγωνίζεται, δεν κάμπτεται και δεν υποχωρεί μπροστά στις δυσκολίες και τις ατυχίες. Ως ένα τέτοιο παράδειγμα αγωνιστή αισιόδοξου και αλληλέγγυου ανθρώπου τον παραδίδομε σε αυτούς που θα ακολουθήσουν, στις επόμενες γενιές.

Σήφης Μιχελογιάννης

Για την κυρα Τούλα Χαλβαδάκη

Τέλη Αυγούστου κι ενώ το χωριό βρισκόταν ακόμα μέσα στον πυρετό των καλοκαιρινών επισκεπτών του, έπεσε σαν κεραυνός εν αιθρία ο θάνατος της κυρα Τούλας. Σαν να έφυγε ένα ξεχωριστό κύτταρο του κοινωνικού ιστού του χωριού μας.

Για τη γενιά τη δικιά μου ήταν, αλλά και θα είναι γυναίκα-σύμβολο μάνας αγωνίστριας με θάρρος, εργατικότητα,

οξυδέρκεια, νοικοκυροσύνη αλλά και συμπόνιας και συμπαράστασης προς τον συνάνθρωπο.

Αρχές της δεκαετίας του 50 ο άντρας της και χωρινός μας Μανώλης Χαλβαδάκης, στρατιώτης στα Γιάννενα ερωτεύτηκε την όμορφη Ηπειρώτισσα. Εκεί έκαναν τον πρώτο τους γιο τον Πέτρο και κατεβαίνουν για εγκατάσταση στην Κρήτη, στο χωριό μας. Απέκτησαν άλλα τρία αγόρια το Γιώργο, τον Κώστα και το Μανώλη. Η μοίρα όμως έπαιξε άσχημο παιχνίδι. Ο άντρας της πεθαίνει αφήνοντάς την χήρα με τέσσερα ορφανά. Αρχίζει την πάλη για επιβίωση σ' ένα ξένο τόπο γι' αυτήν, με όλες τις προκαταλήψεις του. Κατάφερε και ανάστησε τα παλληκάρια της με αξιοθαύμαστη αξιοπρέπεια και εργατικότητα. Δεν έβλεπε πίσω, μόνο μπροστά. Η υγεία της έπαιξε διάφορα παιχνίδια, αλλά και αυτά τα πάλευε με χαμόγελο και αξιοζήλευτη δύναμη. Συμπαραστάθηκε ουσιαστικά σε πάρα πολλούς πάσχοντες συγχωριανούς μας. Ήταν μια άτυπη νοσοκόμα, πρόθυμη, ακούραστη, άκαμπτη. Το τελευταίο διάστημα η υγεία της κλονίστηκε. Κανείς όμως δεν πίστευε ότι δε θα τα κατάφερε πάλι.

Αυτή τη φορά δυστυχώς νικήθηκε, ο ήρωας που είχε μέσα της κουράστηκε και έφυγε έτσι ξαφνικά μια Παρασκευή πρωί.

Κυρά Τούλα, ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει. Θα 'σαι πάντα στο μυαλό μας και τα παιδιά σου θα είναι υπερήφανα για σένα και για την πορεία σου στη ζωή.

Ελένη Τσιτσιοϊδή

Μνήμη Ηρακλή Π. Παναγιώτου

Στις 13 Σεπτεμβρίου 2007 στο Γιοχάνεσμπουργκ της Νοτίου Αφρικής έφυγε ξαφνικά από τη ζωή ο Ηρακλής Παναγιώτου, σύζυγος της Ανδρονίκης Λάμπρου Τερεζάκη Παναγιώτου.

Με την αγαπημένη του σύζυγο Ανδρονίκη, που απεβίωσε δύο χρόνια πριν, είχαν εγκατασταθεί στη Ν. Αφρική και εκεί δημιούργησαν την οικογένειά τους. Απέκτησαν δύο παιδιά, την Ανδριάννα και τον Παναγιώτη και ευτύχησαν να χαρούν έξι εγγόνια. Στα παιδιά και στα εγγόνια τους μετέδωσαν την αγάπη τους για την Ελλάδα, αλλά και για τις ιδιαίτερες πατρίδες τους, την Κύπρο και την Κρήτη, που σχεδόν κάθε χρόνο επισκέπτονταν και διατηρούσαν τους δεσμούς με τους συγγενείς τους.

Λίγους μήνες μετά τον θάνατο της συζύγου του, ο Ηρακλής Παναγιώτου έχασε και το γιο του Παναγιώτη σε ηλικία 45 χρονών.

Υπήρξε στοργικός σύζυγος, πατέρας και παππούς και ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στην Ελληνική ομογένεια της Ν. Αφρικής, αλλά και στην οικογένεια της συζύγου του. Αγαπούσε την Κρήτη και θεωρούσε τους Αρμένους σαν δικό του χωριό, έκανε δωρεές στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου και στις εφημερίδες «ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΣ» και «ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ».

Η απουσία του θα στερήσει την αγάπη και το ενδιαφέρον του προς όλους.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκέπασε.

Θα τον θυμόμαστε πάντα.

Τ' ανίψια του, της οικογένειας Τερεζάκη

Μνήμη Στέλλας Τερεζάκη

“Πάλι τσ' Αρμένους νεκρικά χτύπησε η καμπάνα μ' όχι για άλλο χωριανό για τη δική μου μάνα”

Δεν θέλω να πω και να βγάλω λόγους ποια ήταν η μάνα μου, εξάλλου ποιος δε λέει τα καλύτερα για την μάνα του. Απλά θα ήθελα να αναφέρω ποια ήταν η Τερεζοχρήστια-η Στέλλα από τα

ΝεροΠαιδόχωρα που ήρθε νύφη πριν από αρκετά χρόνια στους Αρμένους και τίμησε το χωριό της και τη οικογένεια που καταγόταν. Μας άφησε σήμερα ορφανούς όχι μόνο από μάνα, αλλά και από χωριανή και γειτόνισσα. Ορφάνεψε η πάνω γειτονιά, κλείνοντας ακόμα ένα σπίτι που μαζί με των Βασιμούληδων, του Ξενοβαρδή, του Νίκα και τα άλλα ερήμωσε η πάνω γειτονιά. Τα χαρακτηριστικά της σεβασμός, αξιοπρέπεια, ευγένεια, ΚΥΡΙΑ. Η ζήση της μια ζωή με κόπο και θυσία να μεγαλώσει τα δέκα αδέρφια της, μια και ήταν η μεγαλύτερη στο πατρικό της, και τα δυο της κοπέλια, να γηροκομήσει γονείς και πεθερικά, ένα παράδειγμα προς μίμηση. Ποιος δεν φιλοξενήθηκε στο σπίτι της, περαστικός, συγγενής ή φίλος. Ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίησή της τα κοπέλια-εγγόνια και οι νύφες της, οι οποίες της στάθηκαν και την φρόντισαν ως το τέλος, και εδώ θα ήθελα να τις ευχαριστήσω και να τις συγχαρώ και τις δύο για ότι έκαναν για την μάνα μου. Μ' αυτά τα φτωχά λόγια της τελευταίας στιγμής σου εύχομαι μάνα Καλό Σου Ταξίδι.

Ευχαριστήριο

Ευχαριστώ όλους που με καθ' οιονδήποτε τρόπο συμμετείχαν στο πένθος για το χαμό της μητέρας μου.

Ιδιαίτερα τους βουλευτές Χανίων κ. Νίκο Χριστοδουλάκη, και κ. Χρήστο Μαργογιαννάκη, τους Δημάρχους Αρμένων κ. Πέτρο Βλαχάκη, και Φρέ κ. Νίκο Γιαννούλη, το Σύλλογο Αρμενιανών Αττικής και την Ομοσπονδία Σωματείων Αποκορώνων, καθώς και τους Προέδρους των Πολιτιστικών Συλλόγων του Αποκόρωνα.

Ο Γιος σου Γιάννης (Τερεζάκης)

Εγραψαν στην "Ε"

Από την συγχωριανή μας Τέρψη Χαριτάκη - Κόρκου που ζει στην Αμερική πήραμε το παρακάτω μήνυμα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και την ευχαριστούμε για την ανταπόκριση. Δημοσιεύουμε ξανά τη φωτογραφία περιμένοντας την αναγνώριση και των υπολοίπων προσώπων.

Μόλις τώρα έλαβα το Αρμενιανό περιοδικό, που με τόση χαρά και συγκίνηση περιμένουμε. Στην σελίδα 9, με μεγάλη μου χαρά, είδα τη φωτογραφία, με τα λεβεντόπαιδα του χωριού, όπου ένα από τα λεβεντόπαιδα είναι ο πατέρας μου Αλέκος Χαριτάκης. Είναι αυτός με το άσπρο

πουνάμισο, και το Κρητικό μαχαίρι στη ζώνη.

Τη φωτογραφία αυτή την είχε η θείας μας Ειρήνη Μαργογιαννάκη. Αν λοιπόν κάποιος χωριανός γνωρίζει τους άλλους, πολύ θα ήθελα να μάθω.

Σας ευχαριστούμε πολύ, για τη μεγάλη χαρά που μας δίνετε, με τα νέα από τους Αρμένους και τους Αρμενιανούς.

Θερμές ευχές και συγχαρητήρια σε όλους τους συνεργάτες της «Ελευθερόπλης».

Σας χαιρετώ Τέρψη Χαριτάκη - Κόρκου.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΔΩΡΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΣΤΗΝ ΧΑΛΕΠΑ ΧΑΝΙΩΝ

Για την αποκατάσταση της οικίας του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Χαλέπα Χανίων προσέφεραν μέχρι στιγμής σημαντικά χρηματικά ποσά, υπηρεσίες ή υλικά οι:

- Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
- Ίδρυμα «Ιωάννου Φ. Κωστόπουλου»
- Ίδρυμα «Στάυρος Σ. Νιάρχος»
- Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος – Τμήμα Δυτικής Κρήτης
- Βαρδής Βαρδινογιάννης
- Hummel Leicht – P. Manousakis & SIA O.E.
- ΑΦΟΙ ΦΡΑΓΓΕΔΑΚΗ Α.Ε.

Το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» ευχαριστεί δημόσια τους δωρητές.

Την Πέμπτη 23 Αυγούστου, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» πραγματοποίησε τιμητική εκδήλωση για τον Πρόεδρό του Μητροπολίτη Ειρηναίο Γαλανάκη, σε αναγνώριση της μεγάλης προσφοράς του προς το Ίδρυμα.

ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑ
Love for learning
FILOMATHEIA
Εύα Δημητσάνη - Τηλ. 28250 41114 - Mob. 6976 525 635

ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑ

Με μεγάλη χαρά μάθαμε και σας πληροφορούμε την έναρξη λειτουργίας φροντιστηρίου από τις αρχές Σεπτεμβρίου στο χωριό μας. Το φροντιστήριο με την επωνυμία «ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑ» είναι ιδιοκτησία της κα. Εύας Δημητσάνη απ' τα Χανιά και περιλαμβάνει τμήματα αγγλικών, γαλλικών και γερμανικών ως και ελληνικών για αθλοδαπούς. Πιστεύουμε ότι μαζί με το φροντιστήριο αυτό βελτιώνεται η εικόνα του χωριού μας το οποίο βρίσκεται σε ανοδική πορεία, τα τελευταία χρόνια και θα αποκτήσει περισσότερη ζωντάνια και κατά τους χειμερινούς μήνες. Ο Σύλλογος και η Ελευθερόπολις ευχαριστούμε την κα. Δημητσάνη που επέλεξε το χωριό μας για την επαγγελματική της αυτή δραστηριότητα, και της ευχόμαστε καλές δουλειές, και στους μαθητές της Καλή Πρόοδο.

Φρέσκο και νόστιμο...

...ή μήπως fresco και nostino; Εμείς, άλλωστε, έτσι το διαβάσαμε στην περιοδική έκδοση του Ελληνογερμανικού Συνδέσμου Χανίων, η οποία κυκλοφόρησε το καλοκαίρι που μας πέρασε, απευθύνεται στους γερμανόφωνους που είτε διαμένουν μόνιμα είτε παραθερίζουν στο νομό και μεταξύ άλλων αφιερώνει μια σελίδα στον χωριανό μας Κωστή Κουτσουπάκη.

“Αρκετά συχνά επιστρέφουμε αργά στο σπίτι”, γράφει ο συντάκτης του κειμένου και συνεχίζει: “Κάτι όμως είναι πάντοτε ίδιο: στους Αρμένους, στο κρεπωλείο του Κώστα είναι αναμμένο το φως τουλάχιστον μέχρι τη μια μετά τα μεσάνυχτα. Τα τελευταία 22 χρόνια δουλεύει την οικογενειακή επιχείρηση που πήρε από τον πατέρα του. Εδώ, τα ψώνια είναι διασκέδαση, όταν αυτός και η υπάλληλός του η Άννα έχουν καλή διάθεση! Για καλή μας τύχη, ο Κώστας είναι λάτρης και ειδικός της καλής γεύσης: του αρέσουν οι νόστιμες ποικιλίες, κι έτσι κι εμείς έχουμε την ευκαιρία να γευτούμε πιπεράτο σαλάμι, χοιρομέρι γεμιστό με μυρωδικά, ζαμπόν από την Πάρμα και πολύ συχνά πηχτή. Αυτή την μεγάλη ποικιλία αθηναϊκών τη φέρνει από την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη ή και απευθείας από παραγωγούς της Βόρειας Ευρώπης. Το κρέας του όμως το αγοράζει αποκλειστικά από τον Αποκόρωνα. Το δικό μας μεγάλο πάθος πάντως είναι το γιαούρτι του, το οποίο όπως και τα γαλακτοκομικά προϊόντα θα φτιάχνει εν μέρει μόνος του. Δεν σας συστήνουμε να δοκιμάσετε: Υπάρχει κίνδυνος εξάρτησης!”

Μετάφραση-Επιμέλεια: Κυριακή Βασσάλου

Απώλειες εφημερίδων

Πολύ συχνά μας παραπονιούνται φίλοι αναγνώστες πως δεν παίρνουν την εφημερίδα μας. Θέλουμε να τους διαβεβαιώσουμε ότι εφόσον την έχουν λάβει έστω μια φορά, εμείς πάντα εξακολουθούμε να την αποστέλλουμε. Την ευθύνη θα πρέπει να την αναζητήσουν στους τοπικούς ταχυδρόμους και στα αντίστοιχα Ταχυδρομικά Γραφεία, ή ακόμα αν πρόκειται για πολυκατοικία, στους συγκατοίκους τους. Σε οποιαδήποτε περίπτωση μια διαμαρτυρία στον Ταχυδρόμο ή στον Προϊστάμενο του θα κάνει καλό.

Δωρεές στην εφημερίδα μας

Το περασμένο τρίμηνο λάβαμε από τους αγαπητούς αναγνώστες τα παρακάτω ποσά ως οικονομική ενίσχυση της εφημερίδας μας.

Τζίνια Κωνσταντζα	20€
Φρεσκάκη Αργυρώ	50€
Φρεσκάκης Μανούσου	30€
Ανώνυμος	50€
Τσακிரάκης Γεώργιος	100€
Καλλιβρετάκη - Νικολάου Ευαγγελία	20€
Πριπάκης Παναγιώτης	20€
Φρεσκάκης Δημήτρης του Μανούσου	30€
Ανώνυμοι	50€
Βιριράκη Ελένη	20€
Βιριράκη - Χατζιδάκη Κορνηλία	30€
Αντωνάτος Μάκης	40€
Πριπάκης Δημήτρης	20€
Γιανναράκης Μανώλης	20€
Τερεζάκης Σπύρος	30€
Πατσουράκη Ευτύχη	20€
Χειλάκου Δέσποινα	20€
Καραγιαννάκη - Φακίρη Κατίνα	20€
Χριστοδουλάκης Νίκο του Ιωάννη	20€
Μαραγκουδάκη - Παράσχου Μαρία	10€
Πριπάκη - Πατσουράκη Εφισιάβη	20€
Μουντοκαλάκης Νίκος	50€
Καλούδη Φανή	10€
Μπουντάκης Γιάννη	30€
Βιριράκης Νίκο	20€
Βιριράκη Κορνηλία του Νικολάου	20€
Χαιρετάκη Κατίνα του Βασιλείου	20€
Παπαγιαννάκης Βαγγέλης	100€
Λουράκης Μανώλης	20€
Ανδριανάκης Γ. Μιχαήλ	50€
Βασιλάκης Μιχαήλ	30€
Σοφινταδάκη Άννα	30€
Χαλβαδάκη - Παπαδάκη Αιμιλία	50€
Χειλιουδάκη Αργυρώ	20€
Τερεζάκη Ντιάννα	100€
Οικογένεια Πατρινωτάκη Σοφία	20€
Κουράκης Θεόδωρος	30€
Τα παιδιά του Ελευθερίου Χαραλάμπους Τερεζάκη προσέφεραν 50€ στην εφημερίδα μας, στη μνήμη του θείου τους Ηρακλή Παναγιώτου. Τους ευχαριστούμε όλους θερμά.	

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑ

Ο συγχωριανός μας βουλευτής Χανίων κύριος Νίκος Χριστοδουλάκης προσέφερε το ποσό των 100€ στην ενορία Αρμένων εις μνήμην της μητέρας του Ειρήνης Χριστοδουλάκη.

Η κυρία Αγγαία Τζιγκουνάκη δώρισε στον ιερό ναό Αγ. Νικολάου Αρμένων μια μεγάλη βυζαντινή εικόνα του Αγ. Δημητρίου εις μνήμην Δημητρίου Τζιγκουνάκη και των αδελφών αυτού.

Η κυρία Αικατερίνη Χαιρετάκη από την Αθήνα, καταγωγή Αρμένοι προσέφερε το ποσό των 100€ για τις ανάγκες του ιερού ναού Αγ. Νικολάου εις μνήμην των γονέων της.

Το εκκλησιαστικό συμβούλιο Αρμένων ευχαριστεί θερμά τους ως άνω δωρητές.

Για το εκκλησιαστικό συμβούλιο
Ο πρόεδρος παπά Μανώλης Νικοθακάκης